

טיוטת חוק משק החשמל (תיקון מס' 16) (רפורמה במשק החשמל), התשע"ח-2018 –
הסמכת ועדת שרים לענייני חקיקה

הצעה להחלטה

מ ח ל י ט י ם :

- א. לאשר עקרונית את טיוטת חוק משק החשמל (תיקון מס' 16)(רפורמה במשק החשמל), התשע"ח-2018 המצ"ב.
- ב. להסמיך את ועדת השרים לענייני חקיקה לאשר, על דעת הממשלה, את נוסחה הסופי של הצעת החוק שתוגש לכנסת.
- ג. בהתאם לסעיף 81(ג) בתקנון הכנסת, לבקש מוועדת הכנסת להקדים את הדיון בהצעת החוק.
- ד. בהתאם לסעיף 88(ב) בתקנון הכנסת, לבקש מוועדת הכנסת להתיר את הקריאה השנייה בהצעת החוק ביום הנחתה על שולחן הכנסת.

דברי הסבר

רקע כללי

ביום 3 ביוני 2018 התקבלה החלטה מס' 3589 שעניינה רפורמה במשק החשמל ושינוי מבני במשק החשמל (להלן - החלטה 3589), אשר נועדה בין היתר לייעל את משק החשמל ולעודד את התחרותיות בו, ופרטה את הצעדים שיכללו ברפורמה במשק החשמל ובשינוי המבני בחברת החשמל.

במסגרת החלטה 3589 הוטל על שר האנרגיה ושר האוצר להפיץ תזכיר חוק לתיקון חוק משק החשמל, תשנ"ו-1996 (להלן-החוק) והחוק להסדרת הביטחון בגופים ציבוריים, התשנ"ח-1998 (בסעיף 14 להחלטה), לצורך יישום החלטה 3589 תוך 7 ימים מיום קבלת החלטת הממשלה.

ביום 11 ביוני 2018 הופץ תזכיר החוק והמועד לקבלת הערות הסתיים ביום 2 ביולי 2018. נוכח האמור, הצעת ההחלטה מבקשת לקדם את הליכי החקיקה במהירות האפשרית. לשם כך, מוצע לאשר עקרונית את טיוטת החוק המצורפת להצעת ההחלטה וכן להסמיך את ועדת השרים לענייני חקיקה לאשר, על דעת הממשלה, את נוסח הצעת החוק. בנוסף, מוצע לעשות שימוש באפשרות העומדת לממשלה ולפנות לכנסת לשם קבלת אישורה לקיצור זמני הנחת הצעת החוק על שולחן הכנסת לקריאה ראשונה וקריאה שניה בהתאם לקבוע בתקנון הכנסת בסעיפים 81(ג) ו- 88(ב).

נתונים כלכליים וההשפעה על משק המדינה

כאמור בהחלטת הממשלה

תקציב

כאמור בהחלטת הממשלה

השפעת ההצעה על מצבת כח האדם

אין השפעה

עמדת שרים אחרים שההצעה נוגעת לתחום סמכותם

ההצעה מוגשת במשותף על ידי שר האנרגיה ושר האוצר

החלטות קודמות של הממשלה בנושא

החלטת ממשלה מס. 3589 מיום 3 ביוני 2018

חלופות להצעת ההחלטה

אין

עמדת היועץ המשפטי של המשרד יוזם ההצעה

אין מניעה משפטית לקבלת ההחלטה.

סיווגים:

סיווג ראשי : 07 חקיקה ממשלתית

סיווג משני : 01 ביצועי

תחום פעולה עיקרי : אחר

מוגש על ידי שר האנרגיה
ועל ידי שר האוצר

כ"א בתמוז התשע"ח
04 ביולי 2018

כ"א תמוז, תשע"ח

4 יולי, 2018

חוזה דעת משפטית נלווית להצעת החלטה לממשלה

נושא הצעת ההחלטה

טיוטת חוק משק החשמל (תיקון מס' 16) (רפורמה במשק החשמל), התשע"ח-2018.

תמצית ההצעה בהתייחס לתיבטיה המשפטיות:

בהצעת ההחלטה מוצע לאשר עקרונית את טיוטת חוק משק החשמל (תיקון מס' 16) (רפורמה במשק החשמל), התשע"ח-2018 ולחסמין את ועדת השרים לענייני חקיקה, לאשר, על דעת הממשלה, את הצעת החוק ולהגישה באופן מידי לכנסת. בנוסף מוצע, לחטיל על מזכיר הממשלה לפנות לוועדת חכנסת בבקשה לקצר את תקופת ההנחה של טיוטת החוק לפני הדיון בקריאה הראשונה לפי סעיף 81(ג) בתקנון חכנסת, וכן לבקש מוועדת חכנסת לחקדים את הדיון בהצעת החוק לפי סעיף 88(ב) לתקנון חכנסת.

חמועד האחרון להגשת התייחסויות לתזכיר הסתיים ביום 2 ביולי 2018. טיוטת החוק המוגשת לאישור וועדת שרים לענייני חקיקה כוללת תיקונים, לאחר בחינת החערות שחתקבלו עד למועד האחרון להגשת התייחסויות כאמור לעיל.

על פי סעיף 41 (א) לתקנון תממשלה, הממשלה רשאית לקבוע כי החלטות ועדת שרים תחיינה "על דעת הממשלה", או כי עניין מסויים חנדון בוועדת שרים יהיה "על דעת הממשלה". דין החלטות ועדת שרים במקרה האמור כדין החלטות ממשלה בשיבתה.

לפי סעיף 81(ג) לתקנון חכנסת, ועדת חכנסת רשאית להחליט על קיצור התקופה שבין העמדת הצעת החוק על סדר יומה של חכנסת לבין חקריאה הראשונה בעניינה; החלטה כאמור תחיה לפי בקשה של חממשלה בחודעה בכתב של מזכיר הממשלה חכל כאמור בסעיף.

לפי סעיף 88(ב) לתקנון חכנסת, ועדת חכנסת רשאית להחליט על קיצור תקופת ההנחה של הצעת חוק לקריאה שניה על סדר יומה של חכנסת, לפי בקשה של חממשלה, בחודעה בכתב של מזכיר הממשלה.

נוכה החשיבות של סיום תחליד חחקיקה שבנדון בחקדים האפשרי, מוצע לחסמין את ועדת השרים לענייני חקיקה לאשר, על דעת חממשלה, את נוסחה חסופי של הצעת חחוק שתוגש לכנסת ולבקש מן חכנסת לקבוע סדרי דיון מיוחדים בעניין זה.

קשיים משפטיים, ככל שישנם, ודרכי מתרונם:

אין קשיים משפטיים.

עמדת היועצים המשפטיים של משרדים אחרים שהצעת החוק נוגעת להם:

היועץ המשפטי ברשות החשמל: אין מניעה משפטית.

עמדת היועצים המשפטיים של המשרדים שהשרים העומדים בראשם מגישים את ההצעה:

אין מניעה משפטית לקבל את ההחלטה המוצעת.

חתימה

חתימה

עו"ד, משרד האגריה

רועי גולדשטיין

סגן בכיר ליועצת חמשפטית

אפרת פרוקציה

סגנית בכירה ליועץ משפטי,
משרד האוצר

טיוטת חוק משק החשמל (תיקון מס' 16) (רפורמה במשק החשמל), התשע"ח-2018

א. שם החוק המוצע

טיוטת חוק משק החשמל (תיקון מס' 16) (רפורמה במשק החשמל), התשע"ח-2018.

ב. מטרת החוק המוצע והצורך בו

פעילותה המקבילה של חברת החשמל בכל מקטעי משק החשמל מונעת התפתחותה של תחרות: מעמדה הדומיננטי של חברת החשמל בכל אחד ממקטעי הפעילות מקים חשש אינהרנטי להפעלת כוח שוק על-ידה במקטע שבו היא ספק יחיד או כמעט יחיד (ניהול המערכת, הולכה וחלוקה), תוך דחיקת מתחרים וצמצום התחרות במקטע אחר, שבו היא חשופה לניסיונות של גורמים פרטיים להתחרות בה (יצור והספקה). בנוסף לכשלים הקיימים במבנה משק החשמל, מצבה הפיננסי של חברת החשמל מציב אתגר לעמידתה במשימותיה, ובכלל זה פיתוח הרשת לצרכי המשק. העלייה בהיקף החוב הפיננסי של חברת החשמל לוותה בירידת דירוג האשראי שלה, והחברה אף נדרשה בעבר לערבויות מהמדינה על מנת לגייס חוב. במשך העשורים האחרונים פעלו מספר ועדות וצוותי עבודה בין-משרדיים בניסיון לגבש רפורמה ישימה אשר תבטיח את המשך פיתוחו וייעולו של משק החשמל, בדגש על הבטחת התחרות במקטע הייצור. בחודש נובמבר 2015 מינו שרי האוצר והאנרגיה צוות בינמשרדי, בראשות מנכ"לי משרדיהם, לקידום רפורמה במשק החשמל. במהלך תקופת עבודה הצוות, קוימו דיונים בין היתר עם חברת החשמל ונציגי פורום היצרנים הפרטיים בגז טבעי. בנוסף ובהמשך לדיון בפני בג"ץ, התקיימה היוועצות עם ועדי עובדי חברת החשמל ונציגיהם מההסתדרות, ומשא ומתן לעניין השלכות הרפורמה על זכויות עובדי החברה. לאחר דיונים אינטנסיביים במהלך החודשים האחרונים, התגבשה רפורמה במשק החשמל ושינוי מבני בחברת החשמל. מטרות הרפורמה במשק החשמל והשינוי המבני בחברת החשמל, כפי שאושרה על-ידי הממשלה ביום 3 ביוני 2018 בהחלטה מס' 3859 (להלן - החלטת הממשלה), הן, בין היתר, ייעול משק החשמל, עידוד התחרותיות בו ומיקוד פעילות חברת החשמל במקטע ההולכה ובמקטע החלוקה (יוסבר כי מקטע ההולכה הוא 'מונופול טבעי' ובמקטע החלוקה יש יתרון לגודל) וקידום ההשקעות והפיתוח במקטעים האמורים. במסגרת החלטת הממשלה ולצורך יישום הרפורמה, הוטל על שר האנרגיה ועל שר האוצר לגבש תיקוני חקיקה בחוק משק החשמל. בהתאם לאמור מובאת טיוטת החוק לאישור ועדת השרים לעניני חקיקה. יוער כי לצורך מימוש הרפורמה יהא צורך לבצע פעולות נוספות, כפי שפורט בהחלטת הממשלה.

ג. עיקרי החוק המוצע

לצורך הגברת התחרות במקטע הייצור, מוצע לקבע כי תוקפם של רישיונות הייצור שניתנו לחברת החשמל לגבי אתרי הייצור אלון תבור, רמת חובב, רידנג, חגית (חלק מהאתר) ואשכול, יוגבל עד ליום שבו מתוכננת העברת החזקה באתרי הייצור לגורם אחר. על חברת החשמל ייאסר לעסוק בייצור חשמל, עבודה או עבור אחר למעט מספר חריגים המנויים בחוק.

מוצע להתאים את החוק לכך שפעילות ניהול המערכת לא תבוצע על ידי חברת החשמל אלא על ידי חברה ממשלתית נפרדת כך שבעל הרישיון לניהול המערכת יצטרך לרכוש חשמל גם מחברת החשמל, וקביעת חובה על חברת החשמל לפעול בהתאם לתכנית הפיתוח לרשת ההולכה שיכין בעל רישיון לניהול המערכת.

לצורך הגברת התחרות במקטע ההספקה תקבע חובה על בעל רישיון חלוקה לגלות מידע שנמצא בידיו ושהתקבל ממונה שהתקין, בהתאם לאמות מידה שתקבע הרשות. ואולם במקביל מוצע לקבע חובה על בעל

רישיון חלוקה, לספק חשמל גם למי שבעלי רישיונות הספקה אינם מציעים לו שירותים. בנוסף מוצע לקבוע הוראת שעה בת שש שנים לפיה מכירת חשמל באמצעות טעינת כלי רכב חשמליים לא תצריך קבלת רישיון הספקה.

מוצע לקבוע כי היקף רישיונות החלוקה שאינם בידי חברה ממשלתית לא יעלה על 10% מהיקף הצריכה השנתי במשק (בתוספת עליה טבעית בהיקף הצריכה בתחום בעלי רישיונות החלוקה), ומתן פטור מרישיון חלוקה לגורמים מסוימים.

מוצע לקבוע חובת קבלת רישיון לענין אגירת חשמל, ומנגד תינתן הסמכה לקבוע מי יהיה פטור מחובת קבלת רישיון כאמור.

מוצע להסמיך את שר האוצר ושר האנרגיה לאשר הסכם בין המדינה ובין חברת החשמל לענין חלוקת נכסים ביניהן, אם יש בהסכם תועלת משקית.

בנוסף מוצע לקבוע הוראות לענין סמכות בעל רישיון להיכנס למקרקעין במקרים שונים שבהם ישנה דחיפות לביצוע פעולות על ידו, וכן להטיל על רשות החשמל חובת הכרה בעלויות, בכפוף לבקרתן, הנובעות מהוראות שונות שניתנו במצב חירום.

ד. השפעת החוק המוצע על חוקים קיימים

יתוקן חוק משק החשמל, התשנ"ו-1996 והחוק להסדרת הבטחון בגופים ציבוריים, התשנ"ח-1998.

ה. השפעה החוק המוצע על התקציב

אין. עם זאת, יוער כי לצורך יישום הרפורמה יידרש תקצוב לצורך השקעת הון בעלים בהפעלת החברה הממשלתית שתקבל רישיון לניהול המערכת, שיינתן כנגד הקצאת מניות. יוער כי ביום 17 במאי 2018 פרסם שר האנרגיה עקרונות מדיניות, שייכנסו לתוקף עם קבלת החלטת הממשלה ותיקוני החקיקה הדרושים ובהם נקבעה הרפורמה במשק החשמל והשינוי המבני בחברת חשמל כחלק מעקרונות המדיניות. בהתאם לסעיף 31(ב) לחוק משק החשמל, עלויות הנובעות מיישום עקרונות המדיניות, המפורטות לעיל, יוכרו בתעריף החשמל. כיון שכך, לא צפויה תוספת עלות לתקציב המדינה למעט כאמור לענין ההשקעה בחברת מנהל המערכת.

ו. השפעת החוק המוצע על התקן המנהלי

אין

ז. הערות המשרדים והציבור

פורום היצרנים הפרטיים בגז טבעי העיר כדלקמן:

1. **יש להרחיב את הגדרת חטיבת קרקע כך שתכלול גם קרקע בהחזקת תשלובת חברות, ולפטור מחובת קבלת רישיון חלוקה יצרני חשמל המחלקים חשמל למי שרוכש מהם קיטור, מי ששוכן בחטיבת הקרקע בה הוקם המיתקן, או מי שמחלק חשמל באמצעות קווי חשמל שהקים שאינם עוברים בדרכים ציבוריות.** בנוסח טיוטת החוק הוטמע הפטור מרישיון חלוקה ליצרני חשמל המחלקים חשמל למי שרוכש מהם קיטור ולמי ששוכן בחטיבת הקרקע בה הוקם המיתקן הייצור, שכן כך נהוג כיום ביחס למנויים בתקנה 13(ו) לתקנות משק החשמל (קוגנרציה), תשס"ה-2004.

2. **יש לצמצם את ההגדרה של מונה ולהתייחס למניה רק ברישיון הולכה אך לא ברישיון בחלוקה.** הגדרת המונה בטיוטת החוק המוצע מדויקת יותר מהערת הפורום, והתקנת מונים על ידי בעל רישיון הולכה או חלוקה צריכה להתבצע בכל מקום בו יש צרכן, ולכן נדרשת מניה הן בהולכה והן בחלוקה, לפי העניין. ובאשר להתקנת מונים על ידי בעל רישיון חלוקה הרי שעדיף שהתקנת מונים תעשה על ידי בעל רישיון חלוקה, המגדיר סטנדרטים אחידים של מניה ובכך ממזער עלויות ומקל על צרכנים לעבור בין בעלי רישיונות הספקה שונים במסגרת התחרות שתהיה במקטע ההספקה. לאור האמור, ההערה לא הוטמעה.

3. **יש להגדיר את משך החיים ההנדסי של יחידות ייצור.** בטיטות החוק המוצע הוסמכה רשות החשמל לקבוע את משך החיים ההנדסי, ועל כן אין צורך להגדיר זאת בחוק בצורה שעלולה לכבול את שקול דעת הרשות.
4. **יש להעניק רישיונות חלוקה גם למי שמבצע חלוקה בבנין משרדים או מרכז מסחרי.** ההערה לא הוטמעה מאחר שטיטות החוק מנוסחת כך שגורמים שכאלה פטורים מהחובה לקבל רישיון חלוקה ובמידת הצורך הדבר אף ייקבע על ידי רשות החשמל מכח הסמכות שמוצע בטיטות החוק להעניק לה בסעיף 5(ד)(1) לחוק.
5. **על הרשות להחליט בבקשה לקבלת רישיון תוך 45 ימים וגופים מסוימים ינהלו מערכת חשבונות נפרדת.** הערות אלה לא הוטמעו מאחר שאין צורך לקבוע זאת בחוק וישנו צוות שיבחן את הנושא בהתאם לסעיף 21 להחלטת הממשלה.
6. **יש לקבוע שהמידע יועבר למנהל המערכת (תזכיר החוק התייחס לחובת גילוי שתהא לפי הסדרות הרשות) ולכלול ברישיון לניהול המערכת חובה להעביר לבעלי רישיונות הספקה את המידע האמור שהתקבל.** ההערה לא הוטמעה על מנת לשמר לרשות החשמל שקול דעת לקבוע למי יועבר המידע, כך תיתכן העברת מידע לבעלי רישיונות הספקה בנפרד מהמידע שיועבר למנהל המערכת.
7. **יש להרחיב את הנושאים הכלולים ברישיון לניהול המערכת כך שיכלול גם התייחסות לתכנון סטטוטורי והנדסי ולהרחיב את הנושאים הכלולים ברישיון חלוקה כך שיכלול חובה להתקשר בהסכמים לרכישת חשמל ולחיבור מיתקן ייצור לרשת החשמל, ולכלול ברישיון הולכה חובה לפעול לפי תכנית הפיתוח וחובה לחבר מיתקן ייצור לרשת ההולכה.** ההערה לא הוטמעה מפני שאין צורך בסעיף 5 להתייחס לעניינים אלו אם מפני שניתן יהיה להסדירם ברישיונות (סעיף 5 לחוק המונה את ההוראות שיכללו ברישיון אינו מהווה רשימה סגורה) ואם מפני שבמקומות אחרים בחוק ישנה התייחסות אליהם (בסעיפים 17 ו-19 לחוק).
8. **יש להרחיב את סעיף 17 לחוק כך שיכלול התייחסות לרכישת חשמל מבעל רישיון ייצור ובעל רישיון אגירה.** ההערה הוטמעה (ואף הורחבה כך שתכלול גם מי שמייצרים ואוגרים חשמל שאינם בעלי רישיונות). באשר לנוסח התזכיר שפורסם ביחס לסעיף 17 לחוק, הפורום העיר שיש להרחיב את עילות שלילת הרישיון לפי סעיף 17 לחוק, ואולם לאור סמכות הרשות בסעיף 9 לחוק המאפשרת לה ביטול רישיון אם הופר תנאי מתנאי הרישיון ולאור העובדה שמתבצעת ברשות החשמל בחינה של סנקציות חלופיות למנגנון שלילת הרישיון הקבוע בסעיף 17 לחוק, הוחלט שלא לתקן את הסעיף כלל. הפורום מתנגד לביטול סעיף 20(א) ואולם ההתנגדות נדחתה שכן יש צורך להותיר בידי רשות החשמל שקול דעת באשר למתן רישיונות הספקה.
9. **יש להוסיף לתפקידי רשות החשמל הכרעה במחלוקות בין בעל רישיון לניהול מערכת ובין בעל רישיון אחר.** הגדרה זו רחבה מאד, שכן רשות החשמל אינה בית משפט, ובמקומות המצומצמים בהם נדרשת מעורבותה הדבר מעוגן כבר כיום בהסדרות המפורסמות על ידה, ועל כן ההערה לא הוטמעה. הפורום העיר שיש לתקן את החוק כך שעל החלטות הרשות ניתן יהיה לערער לבתי משפט לעניינים מנהליים. על פניו אין הצדקה לכך, ואף אם גורמי המקצוע יסברו שיש הצדקה לכך הרי שהנושא דורש בחינה שתארך זמן רב גם מול הנהלת בתי המשפט ועל כן ההערה לא הוטמעה.
10. **יש לפטור מחובה לקבל רישיון אגירה כל מי שאינו ספק שירות חיוני.** ההערה לא הוטמעה מכיון שיש צורך בחובת רישיון שתאפשר לרשות החשמל לאסדר את פעילות האגירה, בין היתר בשל השפעות מתקני אגירה על רשת החשמל. בנוסף הפורום העיר הערות נוסח שונות שלא הוטמעו מפני שהן מעוגנות במקומות אחרים בטיטות החוק (האיסור על חברת החשמל לעסוק בייצור; פעולה לפי לוחות הזמנים שבתכנית הפיתוח כשממילא על בעל רישיון ספק שירות חיוני לפעול לפי תכנית הפיתוח וזו כוללת לוחות זמנים);
11. **יש לקבוע הוראת שעה בחוק לגיבוש תכנית פעולה לצמצום פעילותה של חח"י במקטע הייצור כך שעד שנת 2030 פעילות חברת החשמל בייצור תהיה בתחנות כח פחמיות שמוסקות בחירום.** ככלל הרפורמה מקדמת באופן משמעותי את הייצור הפרטי במשק לשם הגברת התחרות והיעילות. כמו כן נציין כי התקופה שהציע הפורום חורגת מתקופת הרפורמה עליה דובר עם העובדים, ומצריכה בחינה וצעדים נדרשים לפי משפט העבודה. בנוסף טרם התקבלה החלטה סופית באשר לשימוש בפחם בחירום בלבד, ומכל מקום מדובר בנושא שאינו צריך להיות מוסדר בחוק ועל כן ההערה לא הוטמעה.
12. **הפורום העיר לגבי האופן בו חברת החשמל תתחרה במקטע ההספקה ואולם הוחלט שכל הנושא יוסדר בהסדרות רשות החשמל ולא יוזכר בחוק כך שההערה לא הוטמעה.**

13. יש לקבוע בחוק חובה על חברת חשמל למכור תוך 18 חודשים מתום משך החיים ההנדסי של יחידות הייצור שאין בכוונתה למכור כעת במסגרת הרפורמה, את הקרקע עליה יחידת הייצור. הדבר נוגע בין היתר לשאלות קנייניות ואין מקום לקביעה שכזו במסגרת טיוטת החוק המוצעת.

14. יש להגביל ל-18 חודשים את ההארכות האפשריות לרישיונות הייצור באתרים בכוונת חברת החשמל למכור. ההערה לא הוטמעה שכן ככל שתהיה בעיה במסירת החזקה בתחנות אשר תצריך הארכת הרישיונות של חברת החשמל, אין טעם להגבילה באופן שרירותי במספר חודשים נקוב. יתר הערות הפורום הוטמעו או שיש להן מענה בנוסח החוק.

ארגון אדם טבע ודין העיר כדלקמן:

1. יש לוודא שדברי ההסבר מבהירים שההתייעלות האנרגטית שהוספה במטרות החוק מתייחסת הן לצריכה והן לייצור באמצעות פחות איבודי חשמל במערכות הייצור וייצור יותר חשמל מאותה כמות של דלק. ההערה לא הוטמעה שכן המונח התייעלות אנרגטית מתייחס לצריכה (ראה למשל חוק מקורות אנרגיה, התש"ן-1989) ואולם באשר לחשש שהעלה הארגון הנוגע לאיבודי חשמל יובהר כי מטרות הרפורמה נוגעות גם לכך- הרפורמה תמקד את חברת החשמל בהשקעות ברשת החשמל וכך יהיו פחות איבודי חשמל ברשת, ובאשר ליחידות ייצור יעילות יותר הרי שממילא הפעילות השוטפת של רשות החשמל בהענקת רישיונות שוקלת גם ענין זה.

2. יש להוסיף לחוק הגדרה של עלויות חיצוניות שנגרמות לסביבה ולבריאות ולגלמן בתעריף החשמל. ההערה לא הוטמעה שכן גילום העלויות החיצוניות של ייצור חשמל נעשה על ידי מיסוי בלו על הדלקים המשמשים ליצור החשמל. זוהי השיטה המקובלת בשאר מדינות העולם ללקיחה בחשבון של העלויות החיצוניות של שימוש בדלק מזהם על פני דלק שמזהם פחות. לו היתה מתקבלת הערת הארגון היתה נוצרת כפילות בגילום העלויות החיצוניות בתעריף.

3. יש לחייב רשויות ציבוריות לפרסם מידע שנוגע למוני החשמל וצריכת החשמל שכן לשיטת הארגון מדובר במידע על איכות הסביבה. ההערה לא הוטמעה מאחר שבמידת הצורך רשאי כל אדם לפנות בקשת חופש מידע לרשות ציבורית לצורך קבלת נתונים על צריכת החשמל והבקשה תיבחן בהתאם לחוק חופש המידע, התשנ"ח-1998.

4. יש להוסיף את הסכמת השר להגנת הסביבה לאישור תכנית פיתוח. ההערה לא הוטמעה היות ותכנית הפיתוח אינהרנטית למשק החשמל וככזו צריכה להיות מאושרת על ידי שר האוצר ושר האנרגיה, ואילו למשרד להגנת הסביבה יש כלים רגולטוריים משלו בהתייחס למשק החשמל. יוער גם שלמשרד להגנת הסביבה יש משקיף ברשות החשמל, וטרם שמאושרת תכנית פיתוח נערכת התייעצות עם רשות החשמל.

5. יש לשקול שיקולי בטחון אנרגטי, איכות סביבה ובריאות הציבור לא רק בקשר לתמהיל הדלקים אלא בכל היבטי המדיניות שבסעיף 57 לחוק. כן, בעת הקמת חברת ניהול המערכת יש לוודא כי שיקולים סביבתיים יהיו מובנים במטרותיה ולאפשר לשר להגנת הסביבה למנות בה לפחות את אחד הדירקטורים. ההערה לא הוטמעה, חברת ניהול המערכת היא חברה ממשלתית שכבר קיימת ואין מקום לסטות ממנגנון מינוי הדירקטורים המקובל בחברות ממשלתיות, על ידי שני השרים האחראים לחברה.

6. יש לטפל בנושא ההתייעלות האנרגטית של כל יצרני החשמל באמצעות מנגנון נגה-וואט. ההערה לא הוטמעה שכן שמדובר במנגנון תעריפי, ומשכך זהו נושא אשר נתון לסמכותה של רשות החשמל לפי החוק.

7. יש לעגן בחוק לוח זמנים לסגירת התחנות הפחמיות. ההערה לא הוטמעה שכן הנושא יטופל במסגרת החלטת הממשלה ואין צורך להכניסו לחוק.

8. יש להבטיח שעמדות טעינה לרכב חשמלי לא יהיו בידי מונופול. ההערה לא הוטמעה שכן כרגע מוצע לפטור עמדות טעינה מחובת רישוי למשך שש שנים, כך שכל שתהיה בעיה של מונופול, הדרך לטפל בה תהיה במסגרת הכלים של רשות ההגבלים העסקיים.

9. יש להבטיח כי מערכות חלוקה הולכה והספקה יאפשרו קידום ניכר של פרויקטים לחישמול תחבורה פרטית וציבורית. ההערה כללית ועל כן לא הוטמעה וממילא הדבר נעשה במסגרת הפעילות השוטפת של משק החשמל.

יחידת מנהל המערכת בחברת החשמל העירה כדלקמן:

1. יש להרחיב את תפקידי מנהל המערכת כך שיכללו בין היתר תכנון סטטוטורי עד רמה מסוימת, הגדרת מאפייני ציוד, ביצוע סקרים לחיבור למערכת ההולכה ועוד. ההערה לא הוטמעה שכן ניתן להסדיר זאת במסגרת הרישיון.

2. **יש להוסיף לחוק סעיף שמחייב את בעל רישיון לניהול המערכת לפעול לטובת האינטרס הציבורי, הצרכנים ובעלי הרישיונות, ורצוי שנציג מנהל המערכת יהיה חבר או משקיף ברשות החשמל.** ההערה לא הוטמעה שכן בעל רישיון לניהול מערכת הינו בעל רישיון, וככזה כפוף לכללי הרשות ולתנאי רישיונו, ורשות החשמל היא שאמונה על הבטחת האינטרס הציבורי, ובנוסף אין היגיון לאפשר לבעל רישיון כזה או אחר להיות חבר או משקיף במליאת הרשות, שהחלטותיה ממילא מתפרסמות לשימוע על דרך השגרה.
3. **יש לקבוע שמנהל המערכת יהיה אחראי לעדכון תכנית הפיתוח.** ההערה הוטמעה באופן חלקי- מוצע לתקן את סעיף 19 כך שניתן יהיה לאשר שינויים בתכנית פיתוח ואולם הגורם שיאשר את השינויים ייקבע במסגרת תכנית הפיתוח ואין הכרח שיהיה זה מנהל המערכת.

עיריית חדרה העירה כדלקמן :

1. **יש לאפשר מתן רישיונות חלוקה גם לחברה עירונית ולא להגביל עד ל 10% מהיקף הצריכה השנתית את היקף רישיונות חלוקה שיינתנו למי שאינו חברה ממשלתית.** ההערה לא הוטמעה, במקטע החלוקה יש יתרון לגודל, ועל כן הוחלט במסגרת הרפורמה לקדם את התחרות במקטעי הייצור וההספקה, ואילו במקטע החלוקה להשאיר את עיקר הפעילות בידי חברת החשמל, תוך הענקת רישיונות חלוקה למי שעסק בכך כבר כיום (על מנת שלא לפגוע בו באופן בלתי מידתי). אולם אין הצדקה לאפשר לגורמים חדשים להיכנס למקטע זה.
2. **יש לקבוע בחוק שתנאים למתן רישיון ייקבעו על ידי השר לרבות אישורים הנדרשים להגנה על שלום הציבור וחוסן המערכת.** ההערה לא הוטמעה שכן כבר היום יש הוראה רחבה המאפשרת לשר האנרגיה לקבוע בתקנות תנאים למתן רישיונות.

איגוד חברות האנרגיה הירוקה לישראל העיר כדלקמן :

1. **יש להוסיף למטרות החוק גם יישום החלטות ממשלה הנוגעות לייצור חשמל באנרגיה מתחדשת.** ההערה לא הוטמעה שכן יישום החלטות הממשלה נעשה גם מבלי שהדבר יעוגן במפורש בחוק.
2. **יש לקבוע בחוק את אופן חיבור שקעי טעינה לרכבים חשמליים (אם מהדירה ואם מהשטח המשותף).** ההערה לא הוטמעה שכן הנושא יוסדר בהסדרות רשות החשמל ולא בחוק.
3. **יש לקבוע שהטענת רכב חשמלי היא שימוש סביר ברכוש המשותף או שאינה מצריכה את הסכמת בעלי הדירות ולבחון קביעת רוב מסוים הנדרש לבחירה בחברה המספקת שירותי טעינה (ולהחיל את החוק גם על בתים שלא נרשמו כבתים משותפים).** ההערה לא הוטמעה בטיטוט החוק שכן הנושא מצוי בבחינה מול משרד המשפטים ובמידת הצורך יוסדר בתיקון נפרד.
4. **פטור למשך שש שנים עשוי להיות לא מספיק. כמו כן, יתכן שעדיף להקים מנגנון רישוי מקל.** ההערה לא הוטמעה. לעמדת גורמי המקצוע פרק זמן של 6 שנים בו יינתן פטור מרישיון הספקה הוא מספק. כמו כן ניתן לבצע בחינה מחודשת של עניין זה באמצעות הסדרה של רשות החשמל.
5. **יש להוסיף לחוק זכות לייצור חשמל עצמי.** ההערה לא הוטמעה שכן ייצוא עצמי מעל היקף מסוים משפיע על רשת החשמל ועל כן דורש רישיון ייצור עצמי.

עו"ד נעם ברימן העיר כדלקמן :

1. **יש להגדיר את המונח תכנית פיתוח ואת חובת מנהל המערכת ביחס לתכנית פיתוח.** ההערה לא הוטמעה משום שאין צורך להגדיר זאת בחוק הדבר מוסדר במסגרת ההתנהלות השוטפת המאפשרת לשר לדרוש להגיש תכנית פיתוח ובמסגרת הרישיונות.
2. **יש להבחין בין מחלק שהוא חברת החשמל ומחלק שאינו חברת החשמל, גם לצורך חוק משק הגז הטבעי.** ההערה לא הוטמעה שכן ניתן יהיה לעשות זאת ככל שהדבר יידרש במסגרת הסדרות הרשות ואין צורך לעשות זאת במסגרת החוק. באשר לחוק משק הגז הטבעי, ההערה לא הוטמעה שכן המדובר בתיקונים בחוק משק החשמל שאינם כוללים תיקונים בחוק המשק הגז הטבעי.

פורום ה-15 העיר כדלקמן :

1. **יש להגדיר חטיבת קרקע גם אם היא מרובת בעלים אם היא הוגדרה כחטיבת קרקע לענין אנרגיה בתכנון מתארי.** ההערה הוטמעה באופן חלקי כך שניתן שיהיה יותר מבעלים אחד לחטיבת קרקע.
2. **יש לאפשר מתן רישיונות חלוקה לגורמים נוספים וכן אגירה.** ההערה לא הוטמעה שכן כאמור לעיל במקטע החלוקה יש יתרון לגודל, ועל כן הוחלט במסגרת הרפורמה לקדם את התחרות במקטעי הייצור וההספקה, ואילו במקטע החלוקה להשאיר את עיקר הפעילות בידי חברת החשמל, תוך הענקת רישיונות

חלוקה למי שעסק בכך כבר כיום על מנת שלא לפגוע בו באופן בלתי מידתי, ואולם אין הצדקה לאפשר לגורמים חדשים להכנס למקטע זה. באשר לרישיון אגירה, אין בחוק איסור על רשות מוניציפאלית לבצע אגירה, ואולם יש להסדיר פעילות זו במסגרת רישיונות.

3. **יש סתירה בין המגבלה בתזכיר החוק של 10% לרשת החלוקה ובין הכוונה לפתוח את מקטע ההספקה לתחרות.** הערה זו יסודה בטעות וזאת מאחר שהספקה היא פעולה במקטע נפרד ממקטע החלוקה וניתן לתת רישיונות הספקה גם למי שאינו בעל רישיון חלוקה.

חברת אנרגייקס אנרגיות מתחדשות בע"מ העירה שאין לבטל את סעיף 20(א) לחוק שכן אסור לשיטתה למנוע מיצרני חשמל למכור למי שאינו בעל רישיון ספק שירות חיוני. ההערה לא הוטמעה שכן מחיקת הסעיף לא באה לאסור על מכירה שכזו, אלא היא באה לשמור בידי רשות החשמל את שיקול הדעת לאפשר מכירה שכזו, חלף החובה שמשתמעת מלשון החוק.

התנועה לאיכות השלטון העירה כדלקמן:

1. **אם המונים יהיו בידי בעלי רישיונות החלוקה הדבר יקשה על פיתוח התחרות במקטע ההספקה, על כן יש לאפשר לכל אדם המעוניין בכך לקבל רישיון להתקנת מונים.** ההערה לא הוטמעה שכן טיוטת החוק מציעה כלי להתמודדות עם החשש הזה - קביעת חובה ברישיון חלוקה והולכה לגלות מידע שהתקבל ממונה בכפוף להסדרה שתיקבע. בנוסף, הדבר יקל על התחרות שכן צרכן שירצה לעבור למספק אחר יוכל לעשות זאת מבלי שהדבר יצריך אותו להמתין להתקנת מונה על ידי המספק החדש. בנוסף, היות המונים במקטע החלוקה מאפשר יתרון לגודל, ובאשר לחשש שעלות התקנת המונים תתגלגל לצרכנים הרי שהחשש לא ברור שכן כך או כך היה הצרכן נושא בעלות זו. התקנת מונים אינה מעניקה יתרון במקטע ההספקה עצמו.

2. **קיים ניגוד עניינים בין פעילות חברת החשמל במקטע הייצור ופעילותה במקטע ההספקה.** מגמת הרפורמה היא הוצאת הייצור מחברת החשמל, ואף הטלת מגבלות בנוגע ליכולת של חברת החשמל להתחרות במקטע ההספקה.

3. **מתן אפשרות להענקת רישיון להולכה חלוקה ולהספקה לחברה ממשלתית משמר את מעמדה של חברת החשמל כמונופול.** ההערה לא הוטמעה שכן הולכה היא מונופול טבעי ואף בחלוקה ישנו יתרון לגודל. רישיון ההספקה נדרש כמספק ברירת מחדל לכל מי שהוא מחלק, וחברת החשמל תוכל להתחרות במקטע ההספקה רק בתנאים המנויים בהחלטת הממשלה. באשר לעובדה שחברת החשמל עודנה פעילה במקטע הייצור הרי שמגמת הרפורמה היא להפחית זאת בצורה משמעותית.

4. **מתן רישיון אגירה ביחד רישיונות אחרים עלול להביא למצב בו חברת החשמל תהיה היחידה שתעסוק באגירה בהיקף גדול. על כן, מוצע שלא לחייב בקבלת רישיון מי שמבצע פעילות אגירה ולכל הפחות לעשות לכך RIA.** ההערה לא הוטמעה. לטעמנו יש צורך להסדיר אגירה ברישיון שכן לאגירה פוטנציאל השפעה מערכתי על מערכת החשמל. יובהר כי על מנת לעודד את התחרות במקטע האגירה נקבע שרישיון אגירה יינתן בשים לב לסוג הרישיון האחר (ככל שהמבקש רישיון אגירה הוא גם בעל רישיון אחר, ואין חובה שזה יהיה המצב). אין כוונה למנוע כניסת יזמים פרטיים לפעילות אגירה.

5. **בכל הנוגע להסדר הנכסים, המדינה מוותרת על נכסיה לטובת חברת החשמל ועל כן ההסדר פוגע בעקרון השוויון למול שחקנים אחרים במשק החשמל. מוצע לערוך הסדר חדש על בסיס הערכה של צורך בתמיכה בחברת החשמל וכי יש לאשר זאת בוועדת הכספים לפי סעיף 10 לחוק החברות הממשלתיות.** ההערה לא הוטמעה שכן כפי שצוין בדברי ההסבר לתזכיר, למעלה מ-20 שנים לא נערך הסדר כאמור נוכח קשיים מהותיים ביישומם. כך למשל, חוק משק החשמל ופקודת הזיכיון חילקו את מתקני החברה שלא הופחתו במלואם לפי מקור המימון (חוב, הון מניות ורווחי הריבון) כאשר בפועל, מומנו מתקני החברה הן על ידי חוב והן על ידי רווחים. בנוסף, גם לו ניתן היה לקבוע אילו נכסים אמורים להירכש מהמדינה או לחזור למדינה סבורים הגורמים המקצועיים במדינה כי הסדר כאמור אינו מביא לידי ביטוי את טובת המשק. נוכח האמור, הוצע הסדר נכסים לפיו חברת החשמל תחזיר למדינה נכסים מרכזיים בעלי תועלות משקיות שאינם נדרשים לחברה לצורך ייצור חשמל, או נכסים אחרים שניתן להעביר את הפעילות בהם למקום אחר. הסדר זה נובע מהייחודיות של הסדר הנכסים שנקבע בחוק והקשיים בו כאמור לעיל, ומשכך אין כל רלוונטיות לטענות של פגיעה בשוויון. בנוסף, בניגוד לנטען אין מדובר במחילת חובות. כמפורט בתזכיר, האג"ח הצמית נפרע בהתאם לתנאי האג"ח עם הגעה להסדר נכסים. בכל הנוגע לחוב חברת החשמל לבנק לפיתוח התעשייה אשר הומחה למדינה, בהתאם לתנאי ההלוואה, המדינה רשאית לאפשר פירעון מוקדם של ההלוואה. משכך, יש מקום לאפשר לחברה מימון מחדש (refinance) של ההלוואה וקביעת ריבית עדכנית בהתאם לתנאי השוק. לבסוף יצוין כי נוכח האמור

לעיל, המסלול להסדרת הסדר הנכסים אינו כהשקעה בחברה ממשלתית. זאת, בייחוד שעה שהנושא מוסדר במסגרת חקיקה ראשית. בכל הנוגע לנטען כי יש לבחון את הסדר הנכסים ועד כמה הוא נדרש לאחר הרפורמה, יובהר כי הרפורמה נבנתה, בין היתר, בהתבסס על ההסדרים שנקבעו בהסדר הנכסים והיא מותלית בו. כך למשל, מכירת התחנות מתאפשרת הודות להסדרת הנכסים. בנוסף, החישובים אודות איתנותה הפיננסית של החברה לאורך ביצוע הרפורמה התחשבו בשיפור מצבה הפיננסי של החברה עם ההגעה להסדר נכסים, בין היתר, עקב פירעון האג"ח הצמית.

פורום קהלת העיר כדלקמן:

1. **יש להימנע מלהטיל רישיון על אגירה, ולהסדיר את הנושא רק בהסדרות תעריפיות.** ההערה לא הוטמעה כפי שפורט לעיל.
2. **אין לתת לחברת החשמל להיות מונופול בהולכה ובחלוקה ולמנוע מתן רישיונות חלוקה לגורמים נוספים.** ההערה לא הוטמעה כפי שפורט לעיל.
חברת החשמל העירה כדלקמן:
  1. **יש לשנות את הגדרת חטיבת קרקע כך שתתייחס למחזיק כדון. כמו כן, יש להוסיף בחוק התייחסות לפיקוח הולכה ולהגדיר את מערכת ההולכה, התייחסות למניה חכמה כך שתתייחס גם למרכז ניהול מידע.** ההערות לא הוטמעו, פיקוח הולכה הוא יחידה בחברת החשמל ואין צורך להתייחס לנושא בחוק. מערכת ההולכה לא זקוקה להגדרה נפרדת שכן היא משתמעת מהגדרת רישיון הולכה ואין הכרח לקבוע שמניה חכמה כוללת גם חדר ניהול מידע.
  2. **יש להוסיף לתפקידי מנהל המערכת "ניהול כל התשלומים במשק החשמל באמצעות הקמת מסלקה".** ההערה לא הוטמעה שכן במידת הצורך למנהל המערכת כבר קיימת סמכות שכזו (ניהול הסחר בחשמל) ולפי החלטת הממשלה יוקם צוות שיבחן את פעולת המסלקה, כך שטרם בשלה העת לומר שכל התשלומים ינוהלו במסלקה.
  3. **יש לעגן את היותה מונופול בדרכים ציבוריות.** ההערה לא הוטמעה שכן ממילא הוגדרו אזורי חלוקה אחרים ולחברת החשמל צפוי להיות רישיון חלוקה שיורי.
  4. **יש לכלול התייחסות לרישום הנכסים ומסירת יפוי הכח בגינם ולהגדיר מס ככולל דמי השתתפות.** ההערה הוטמעה בחלקה, והחוק יכול התייחסות לרישום הנכסים. באשר להגדרת מס הרי שזו כוללת כל תשלום חובה ועל כן אין צורך להתייחס באופן פרטני לדמי השתתפות, ככל שאלה מוטלים ונחשבים תשלום חובה.

המשרד להגנת הסביבה העיר כדלקמן:

1. **יש להוסיף למטרות החוק "ושמירה על איכות הסביבה ובריאות הציבור".** במסגרת טיוטת החוק הוספו לרשימת הנושאים לעניין מדיניות השר לתמהיל מקורות האנרגיה, שיקולים הנוגעים לביטחון אנרגטי, לאיכות סביבה ולבריאות הציבור.
2. **יש להוסיף, לעניין לוחות הזמנים במסגרת תכנית פיתוח ההולכה והשנאה של בעל הרשיון לניהול המערכת, שיש להתחשב בין היתר בהוראות שנקבעו בהחלטת הממשלה כהגדרתה בסעיף 58 לחוק.** ההערה לא הוטמעה שכן אישור תכנית פיתוח על ידי השר הוא בהתאם ללוחות הזמנים הנדרשים לתמהיל הטכנולוגיות ולא דווקא לעניין ייצור חשמל באנרגיות מתחדשות.
3. **יש להוסיף לעניין החלטת שר האנרגיה על מדיניות לעניין תמהיל הטכנולוגיות לייצור חשמל "בין היתר לשם קידום והגברת השימוש באנרגיה מתחדשת והתייעלות אנרגטית והפסקת השימוש בפחם".** ההערה לא הוטמעה שכן במסגרת טיוטת החוק הוספו לרשימת הנושאים לעניין מדיניות השר לתמהיל מקורות האנרגיה, שיקולים הנוגעים לביטחון אנרגטי, לאיכות סביבה ולבריאות הציבור. קבלת הערות נוספות תפר את האיזונים הנדרשים בין מגוון השיקולים שעל שר האנרגיה לשקול.
4. **יש להוסיף שהמגבלות על פעילויות חברת החשמל בסעיף 60(ד9) הן כדי שתופסק פעילותן של יחידות 1-4 באתר אורות רבין עם הפעלת אחת מיחידות הייצור ולא יאוחר מיום 31 למאי 2022.** ההערה לא הוטמעה שכן ההוראות לעניין מגבלות על פעילות חברת החשמל אינן נדרשות לשם הפסקת פעילות יחידות 1-4.

התקבלו הערות מרשות ההגבלים העסקיים שהוטמעו בנוסח טיוטת החוק. רשות החברות הממשלתיות העבירה שאלות הבהרה.

ח. המשנה ליועץ המשפטי לממשלה אשר כי אין מניעה משפטית להביא את טיוטת החוק בפני ועדת השרים.

ט. הממונה על התקציבים במשרד האוצר תומך בטיטת החוק המוצעת.

י. מצורף נוסח טיוטת החוק המוצעת.

הצעת חוק משק החשמל (תיקון מס' 16) (רפורמה במשק החשמל), התשע"ח-2018

1. תיקון סעיף 1 בחוק משק החשמל, התשנ"ו-1996¹ (להלן - החוק העיקרי), בסעיף 1, אחרי "יעילות" יבוא "והתייעלות אנרגטית".

2. תיקון סעיף 2 בסעיף 2 לחוק העיקרי -

(1) אחרי ההגדרה "בעל רישיון" יבוא:

"דרך ציבורית" - מקרקעי ישראל כמשמעותם בחוק-יסוד: מקרקעי

ישראל² או מקרקעין של רשות מקומית למעט ועד מקומי

כמשמעותו בסעיף 3 לפקודת המועצות המקומיות³, שייעודם

דרך כהגדרתה בחוק התכנון;

(2) בהגדרה "המשרד", במקום "משרד התשתיות הלאומיות האנרגיה

והמים" יבוא "משרד האנרגיה";

(3) אחרי ההגדרה "חוק התכנון" יבוא:

"חטיבת קרקע" - מקרקעין שלא עוברת בהם דרך ציבורית, שנמצאים

בבעלות אחת, לרבות בעלות משותפת, ושהרשות קבעה בכללים

כי יראו בהם חטיבת קרקע; לעניין זה, "בעלות" - לרבות חכירה

לדורות והחזקה וכן זכות להירשם כבעלים או כחוכר לדורות;

(4) בהגדרה "מיתקן חשמל", אחרי "להולכה" יבוא "אגירה";

(5) בהגדרה "פעילות", אחרי "הולכה" יבוא "אגירה";

(6) בהגדרה "צרכן", הסיפה החל במילה "למעט" - תימחק;

(7) אחרי ההגדרה "צרכן" יבוא:

"רישיון אגירה" - רישיון להמרת אנרגיה חשמלית לאנרגיה הניתנת

לאחסון, אחסון האנרגיה והמרתה בחזרה לאנרגיה חשמלית; "

(8) בהגדרה "רישיון הולכה", אחרי "ממקור ייצור" יבוא "או ממיתקן

חשמל המשמש לאגירה";

(9) בהגדרה "רישיון הספקה", הסיפה החל במילה "לצרכנים" - תימחק;

¹ ס"ח התשנ"ו, עמ' 208; התשע"ח, עמ' 34

² ס"ח התש"ד, עמ' 56.

³ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 9, עמ' 256.

(10) בהגדרה "רישיון חלוקה", המילים "מתחנת משנה" – יימחקו, ובמקום "ונמוך" יבוא "או נמוך";

(11) בהגדרה "רישיון לניהול המערכת", אחרי "מעריך הייצור וההולכה של החשמל" יבוא "רכישה ואחסון של סוגי דלק שמשמשים את משק החשמל, הקצאתם ומכירתם לבעלי רישיונות ייצור או לאדם המייצר חשמל הפטור מחובת רישיון לפי סעיף 3(ב)(1)", אחרי "ובמערכת ההולכה" יבוא "וההשנאה, ניהול פעילותם של מיתקני חשמל המשמשים לאגירה" ובמקום "לרכישת יכולת זמינה ואנרגיה מיצרני חשמל" יבוא "לרכישה ולמכירה של יכולת זמינה ואנרגיה";

(12) בהגדרה "תעריפים", במקום "יצרן חשמל פרטי או בעל רישיון ייצור עצמי" יבוא "או בעל רישיון" ובמקום "סעיף 3(ב)" יבוא "סעיף 3(ב)(1)";

(13) בהגדרה "השר", במקום "שר התשתיות הלאומיות האנרגיה והמים" יבוא "שר האנרגיה".

תיקון סעיף 3 .3 בסעיף 3 לחוק העיקרי -

(1) בסעיף קטן (ב) -

(א) האמור בו יסומן כפסקה (1), ובה, במקום הסיפה החל במילים "לא יחולו" יבוא "לא יחולו על כל אחד מאלה:

(א) אדם המייצר חשמל בהספק שאינו עולה על 16 מגוואט ואינו מוכרו לאחר, למעט מכירה כאמור בפסקת משנה (ג); לעניין זה, "אחר" – מי שאינו בעל רישיון ספק שירות חיוני;

(ב) אדם המבצע אגירה בכמות שאינה עולה על כמות שקבעה הרשות (בפסקת משנה זו – כמות מרבית), למעט אגירה כאמור לתכלית שקבעה; הרשות רשאית לקבוע כמויות מרביות שונות בשים לב לתכלית האגירה;

(ג) צרכן בחטיבת קרקע, אשר מוכר חשמל לאדם אחר שיש לו זכות במקרקעין הכלולים בחטיבת הקרקע, זכות לגבי מקרקעין כאמור או זכות שימוש במקרקעין כאמור, וכן מעביר חשמל לאותו אדם; לעניין זה, "צרכן בחטיבת קרקע" – למעט צרכן כאמור שהשימוש העיקרי שהוא עושה בחטיבת הקרקע הוא מכירת חשמל.

(ד) לעניין חלוקה – אדם המעביר חשמל שייצר ביחידת ייצור הנמצאת בחטיבת קרקע, לצרכן באותה חטיבת קרקע, או לצרכן אחר הרוכש אנרגיה חום שמיוצרת באותה יחידת ייצור, ובלבד שרשת החשמל נמצאת במקרקעין שבהם מונחת התשתית המשמשת להעברת אנרגיה החום בצמוד לתשתית האמורה;"

(ב) אחרי פסקה (1) יבוא:

"(2) לעניין פסקאות (1)(ג) ו(ד), יראו כצרכן בחטיבת קרקע רק מחזיק, בעלים, חוכר לדורות או מי שזכאי להירשם כבעלים או כחוכר לדורות בחטיבת הקרקע (בפסקה זו – בעל זכות) ואולם –"

(א) לעניין פסקה (1)(ג) היה בחטיבת קרקע יותר מבעל זכות אחד, תקבע הרשות בכללים אמות מידה לעניין בעל הזכות שייחשב לצרכן באותה חטיבת קרקע.

(ב) לענין פסקה (1)(ד) יראו כצרכן בחטיבת קרקע גם תשלובת חברות אף אם לא כל חברה בתשלובת נמצאת באותה חטיבת קרקע של מיתקן הייצור;

תיקון סעיף 4 .4 בסעיף 4 לחוק העיקרי -

(1) בסעיף קטן (ב), בסופו יבוא "לא יינתן לגבי אזור מוגדר או חלק ממנו יותר מרישיון חלוקה אחד";

(2) בסעיף קטן (ב1), במקום פסקה (2) יבוא:

"(2) ניתן לתת לחברה ממשלתית, יחד עם רישיון חלוקה ורישיון הספקה, גם רישיון הולכה;

(3) ניתן לתת לאדם רישיון אגירה יחד עם רישיון מסוג אחר, וזאת בשים לב, בין השאר, לסוג הרישיון האחר."

(3) אחרי סעיף קטן (ב1) יבוא:

"(ב1א) על אף האמור בסעיף קטן (ב1), רישיון חלוקה יכול שיינתן רק יחד עם רישיון הספקה.

(ב1ב) רישיון חלוקה יינתן רק לחברה שמתקיים לגביה אחד מאלה:

(1) היא הייתה, ערב יום פרסומו של חוק משק החשמל (תיקון מס' 16)(רפורמה במשק החשמל), התשע"ח-2018 (להלן – תיקון מס' 16), בעלת רישיון חלוקה;

(2) היא הוקמה בידי רשות מקומית לרבות כפר, קיבוץ, מושב, יישוב קהילתי או כל ישוב אחר, או תאגיד שהוקם לצורך הקמת גוף כאמור (בפסקה זו - גוף מקומי) או שגוף מקומי התקשר איתה לקבלת שירותי חלוקה, ומתקיימים שני אלה:

(א) החברה או הגוף המקומי ביצעו, ערב יום פרסומו של תיקון מס' 16, חלוקה והספקה בתחומו של הגוף המקומי;

(ב) החברה או הגוף המקומי מחזיקים ברשת חשמל המשמשת אותם לחלוקה כאמור בפסקת משנה (א);

(3) היא הוקמה בידי גורם שביצע חלוקה באזור תעשייה או שגורם כאמור התקשר איתה לקבלת שירותי חלוקה, ומתקיימים שני אלה:

(א) הגורם שביצע חלוקה כאמור ברישה (בפסקה זו - הגורם המחלק) או החברה הגישו, עד יום כ' בסיוון התשע"ח (3 ביוני 2018), בקשה לקבלת רישיון חלוקה לגבי אזור התעשייה (בפסקה זו - בקשה);

(ב) הגורם המחלק או החברה ביצעו, ערב מתן רישיון חלוקה בהתאם לבקשה, חלוקה והספקה באזור התעשייה;

לעניין זה, "אזור תעשייה" - קרקע שניתן לעשות בה שימוש לתעשייה לפי תכנית כמשמעותה בחוק התכנון, ומשמשת בפועל לתעשייה.

(ב1ג) היקף רישיונות החלוקה שיינתנו לפי סעיף קטן (ב1ב)(2) ו- (3) לכל מי שאינם חברה ממשלתית, לא יעלה על 10% מהיקף הצריכה השנתי במשק, ואולם לא תובא בחשבון לעניין זה עלייה טבעית בהיקף הצריכה באזור החלוקה שנקבע ברישיון ביחס להיקף הצריכה שהיה באזור החלוקה במועד מתן הרישיון; לעניין זה, "עלייה טבעית בהיקף הצריכה באזור החלוקה" - לרבות בשל גידול במספר הצרכנים בתחום הגוף המקומי או אזור התעשייה או בשל הגדלת תחום הגוף המקומי או אזור התעשייה, ובלבד שלעניין אזור תעשייה - השטח שנוסף לו צמוד לאזור התעשייה הקיים."

(א) בפסקה (3), המילים "או (2)" - יימחקו;

(4) בסעיף קטן (ב2), פסקה (2) – תימחק ;

תיקון סעיף 5 .5 בסעיף 5 לחוק העיקרי-

(1) אחרי סעיף קטן (א) יבוא :

"(א1) רישיון הולכה ורישיון חלוקה יכללו, נוסף על הוראות סעיף קטן (א) -

(1) הוראות בדבר חובה להתקנת מונים ;

(2) הוראות בדבר חובת בעל רישיון לגלות מידע הנמצא בידיו, שהתקבל ממונה שהתקין, הכל בהתאם לאמות מידה שקבעה הרשות בכללים לפי סעיף 30(2) ;

לעניין זה, "מונה" - ציוד למדידה ולחישוב של כמות אנרגיה חשמלית, ובכלל זה ציוד כאמור המאפשר תקשורת דו-כיוונית." ;

(2) בסעיף קטן (ב), במקום "סעיף קטן (א)" יבוא "סעיפים קטנים (א) ו-1(א)" ובמקום "מיצרן חשמל פרטי" יבוא "מבעלי רישיון ייצור, מבעלי רישיון אגירה או ממי שמייצרים חשמל או מבצעים אגירה של חשמל, הפטורים מחובת רישיון לפי סעיף 3(ב1)(א) ו-1(ב), כולם או חלקם, כפי שקבעה הרשות" ;

(3) בסעיף קטן (ג) -

(א) בפסקה (4), אחרי "ההולכה" יבוא "וההשנאה" ;

(ב) אחרי פסקה (4) יבוא :

"(5) חובה לרכוש ולאחסן סוגי דלק שמשמשים את משק החשמל, לשם הקצאתם ומכירתם לבעלי רישיונות ייצור או לאדם המייצר חשמל הפטור מחובת רישיון לפי סעיף 3(ב1) ; חובה לפי פסקה זו תיכנס לתוקף במועד שקבעה הרשות באישור השר." ;

(4) אחרי סעיף קטן (ג) יבוא :

"(ד) רישיון חלוקה יכלול, נוסף על הוראות סעיפים קטנים (א) ו-1(א), הוראות בעניינים אלה :

(1) איסור לבצע חלוקה בחטיבת קרקע, אלא בהתאם לאמות מידה שקבעה הרשות בכללים לפי סעיף 30(2) ;

(2) חובה למכור חשמל לכל צרכן באזור החלוקה שהוגדר
ברישיון, אם בקש זאת;

(ה) לעניין רישיון חלוקה הניתן לפי סעיף 4(ב1ב)(2) או (3),
תכלול הגדרת האזור שלגביו ניתן הרישיון, כאמור בסעיף קטן (א),
התייחסות לאפשרות להרחבת האזור כאמור בשל הגדלת תחום הגוף
המקומי או אזור התעשייה כאמור בסעיף 4(ב1ג).
(ו) רישיון אגירה יכלול, נוסף על הוראות סעיף קטן (א), את תכלית
האגירה."

תיקון סעיף 6 6. בסעיף 6 לחוק העיקרי -

(1) בסעיף קטן (ד1), הסיפה החל במילים "למעט כאמור" – תימחק;

(2) סעיף קטן (ו) – בטל;

(3) בסעיף קטן (ח), פסקאות (2) ו- (3) – יימחקו.

תיקון סעיף 7 7. בסעיף 7(א)(5) לחוק העיקרי, בכל מקום, אחרי "מערכת ההולכה" יבוא
"וההשנאה".

תיקון סעיף 9 8. בסעיף 9(א) לחוק העיקרי, אחרי "מתנאי הרישיון" יבוא "ובכלל זה חובה
לגלות מידע כנדרש לפי סעיף 5(א1)(2)".

תיקון סעיף 13 9. בסעיף 13 לחוק העיקרי -

(1) בסעיף קטן (ג), המילים "למעט המדינה" – יימחקו;

(2) אחרי סעיף קטן (ג) יבוא:

"(ד) הוראות סעיף זה לא יחולו על המדינה."

תיקון סעיף 17 10. בסעיף 17(א)(2) לחוק העיקרי, במקום "מיצרן חשמל פרטי" יבוא "מבעלי
רישיון ייצור, מבעלי רישיון אגירה או ממי שמייצרים או מבצעים אגירה של
חשמל, הפטורים מחובת רישיון לפי סעיף 3(ב)(1) או (2), כולם או חלקם".

תיקון סעיף 19 11. בסעיף 19 לחוק העיקרי -

(1) בסעיף קטן (א), במקום "מבעל רישיון ספק שירות חיוני" יבוא "מבעל
רישיון לניהול המערכת ומבעל רישיון חלוקה", אחרי "הוראות הרישיון" יבוא
"תכנית פיתוח כאמור יכול שתכלול הוראות לעניין אישור שינויים בתכנית,
ובכלל זה הגורם שיהיה מוסמך לאשרם" ובסופו יבוא "לרבות שינויים
בתכנית שאושרו כאמור, ולחובותיו לפי סעיף 17";

(2) אחרי סעיף קטן (א) יבוא:

"(א1) בעל רישיון לניהול מערכת יכול כלכל בתכנית הפיתוח למערכת ההולכה וההשנאה שהוא מגיש לפי סעיף קטן (א), לוחות זמנים לביצוע הפעולות הכלולות בתכנית.

(א2) טרם הגשת תכנית פיתוח למערכת ההולכה וההשנאה לאישור לפי סעיף קטן (א), יתייעץ בעל רישיון לניהול המערכת עם בעל רישיון הולכה בנוגע ללוחות הזמנים לביצוע הפעולות הכלולות בתכנית ולחלופות לפעולות אלה; נתגלעו חילוקי דעות בין בעלי הרישיונות האמורים לגבי ההיתכנות לביצוע הפעולות, ובכלל זה ההיתכנות לביצוען בלוחות הזמנים כאמור (בסעיף קטן זה – מחלוקת) -

(1) יגיש בעל רישיון לניהול המערכת לשר, נוסף על תכנית הפיתוח כאמור שערך, גם את עמדת בעל רישיון ההולכה במחלוקת;

(2) יציין השר, בפנייתו לרשות החשמל ולשר האוצר לפי סעיף 19(א), את המחלוקת.

(א3) בעל רישיון חלוקה יערוך את תכנית הפיתוח לרשת החשמל המשמשת לחלוקה שהוא מגיש לפי סעיף קטן (א) בהתאם להנחיות בעל רישיון לניהול המערכת לעניין נקודות החיבור והשפעות הגומלין בין מערכת ההולכה למערכת החלוקה." ;

(3) בסעיף קטן (ב) -

(א) במקום "בעל רישיון ספק שירות חיוני" יבוא "בעל רישיון לניהול מערכת או בעל רישיון חלוקה", במקום "לפי סעיף קטן (א)" יבוא "לפי סעיפים קטנים (א) ו-1(א) עד (א4), לפי העניין" ובמקום הסיפה החל במילים "לקבוע לו תכנית פיתוח" יבוא "לקבוע לו תכנית פיתוח; קבע השר תכנית פיתוח כאמור, יהיה על בעל רישיון ספק שירות חיוני לפעול לפיה; קביעת תכנית פיתוח לרשת חשמל המשמשת לחלוקה לפי הוראות סעיף קטן זה, תיעשה גם לאחר התייעצות עם בעל רישיון לניהול המערכת לעניין נקודות החיבור והשפעות הגומלין בין מערכת ההולכה למערכת החלוקה ויחולו לעניין אישור שינויים בתכנית כאמור הוראות סעיף קטן (א)".

תיקון סעיף 20 12. בסעיף 20 לחוק העיקרי -

דרור (1) סעיף קטן (א) - בטל ;

(2) בסעיף קטן (ב), המילים "ובסעיף קטן (א)" - יימחקו.

תיקון סעיף 30 13. בסעיף 30 לחוק העיקרי -

(1) בפסקה (2), אחרי "ליצרן חשמל פרטי" יבוא "לבעל רישיון אגירה".

(2) אחרי פסקה (3) יבוא :

(א3) קביעת כללים לעניין המקרקעין שיוגדרו כחטיבת קרקע, ולעניין הגורם שייחשב לצרכן בחטיבת קרקע, אם יש יותר מגורם אחד שיכול להיחשב לצרכן כאמור;".

תיקון סעיף 31 14. בסעיף 31(ב) לחוק העיקרי, במקום הסיפה החל במילים "בעלויות הנובעות" יבוא "בעלויות הנובעות מכל אלה :

(1) עקרונות המדיניות שקבע השר כאמור בסעיף 57א;

(2) הוראות השר לעניין הפעלת משק החשמל בשעת חירום שניתנו לפי סעיף 58(ב);

(3) הוראות השר לעניין הפעלת משק הגז בשעת חירום שניתנו לפי סעיף 91(ב) לחוק משק הגז הטבעי, התשס"ב-2002;

(4) הוראות השר שעניינן מתן מענה לצרכים הנובעים ממצב חירום, שנדרשות לביצוע בזמן חירום ושניתנו לספק שירות חיוני בזמן חירום לפי כל דין או בהתאם לתנאי רישיונו".

הוספת סעיף 49א 15. אחרי סעיף 49 לחוק העיקרי יבוא :

"סמכות כניסה 49א. (א) על אף הוראות סעיף 46, רשאי בעל רישיון, למקרקעין לביצוע פעולה דחופה לשם ביצוע פעולה גם בלא קבלת הסכמה או הרשאה כאמור בסעיף 46(א) או (ב), בהתקיים אחד מאלה (בסעיף זה – פעולה דחופה) ובכפוף להוראות סעיף קטן (ב) :

(1) הפעולה דחופה וחיונית למניעת סכנה מיידית לאדם או לסביבה, ובלבד שבעל הרישיון דיווח לבעל המקרקעין ולמנהל על כניסתו למקרקעין בהקדם האפשרי בנסיבות העניין;

(2) הפעולה נדרשת לשם מניעת נזק משמעותי לסביבה או לרכוש לרבות למיתקן חשמל, ולא ניתן להמתין עד תום התקופה כאמור בסעיף 47(ג), ובלבד שבעל הרישיון נתן הודעה לבעל המקרקעין ולמנהל בהקדם האפשרי ולא יאוחר מ-48 שעות לפני ביצוע הפעולה.

(ב) (1) לא תבוצע פעולה דחופה לפרק זמן העולה על 96 שעות, אלא באישור המנהל.

(2) על כניסה לפי סעיף זה למיתקן ביטחוני, יחולו הוראות סעיף 46(ד).

(ג) המנהל רשאי, ביוזמתו או לפי פניית בעל מקרקעין, להורות בכל עת על הפסקה של פעולה דחופה לפי סעיף זה או על התניית המשך הפעולה הדחופה בתנאים שיקבע, ובכלל זה, על הגבלת פרק הזמן לביצוע הפעולה הדחופה כאמור.

(ד) המנהל ייתן לבעל המקרקעין הזדמנות לטעון את טענותיו, בכתב או בעל פה, בהקדם האפשרי לאחר הכניסה למקרקעין, ולא יאוחר מ-72 שעות מתחילת ביצוע הפעולה הדחופה.

16. תיקון סעיף 57 א בסעיף 57א(א)(7) לחוק העיקרי, בסופו יבוא "לאחר ששקל שיקולים הנוגעים לביטחון אנרגטי, לאיכות סביבה ולבריאות הציבור".

17. בסעיף 60 לחוק העיקרי –

(1) בכותרת השוליים, בסופה יבוא "עד תיקון מס' 15";

(2) סעיפים קטנים (ד6), (ד8), (ד10) ו-(ד12) – בטלים.

18. הוספת סעיף 60 א אחרי סעיף 60 לחוק העיקרי יבוא:

"הוראות מעבר – 60א. (א) בסעיף זה –

תיקון מס' 16

"חברת ניהול המערכת בע"מ" – החברה הממשלתית שהוקמה מכוח החלטת הממשלה מס' 3704 מיום כ"ז בסיוון התשס"ח (30 ביוני 2008);

"יחידת ייצור" – מערכת טכנית הכוללת מחולל (גנרטור) אחד, אשר מיועדת להמרת אנרגיה ממקור מסוים לאנרגיה חשמלית או לאנרגיה חשמלית ותרמית שימושית או לאנרגיה חשמלית ומכנית שימושית, ואם מערכות הנעת המחוללים (גנרטורים) קשורות בקשר טכנולוגי לשם ניצול מרבי של אותו מקור אנרגיה – מערכת טכנית כאמור הכוללת יותר ממחולל (גנרטור) אחד;

"רישיונות" – כל אלה, ובלבד שהיו בתוקף ביום פרסומו של תיקון מס' 16:

(1) "הרישיונות" כהגדרתם בסעיף 60(ד4)(1);

(2) הרישיונות שניתנו לחברת החשמל לפי הוראות סעיף 60(ד5).

(ב) על אף הוראות חוק זה והוראות הרישיונות, יעמדו הרישיונות בתוקפם לגבי כלל הפעילויות שבוצעו לפי הרישיונות, עד למועדים המפורטים לגביהם להלן, לפי העניין, הכל בהתאם לתנאים המנויים בהם, ובלבד שחברת החשמל תפעל בהתאם להוראותיהם, להוראות לפי חוק זה ולהוראות לפי כל דין אחר:

(1) רישיון לפעילויות המנויות בסעיף 60(ד) (להלן – הרישיון האחד) – עד למועד המאוחר מבין אלה, ובלבד שאם ניתן רישיון חדש לגבי אותה פעילות או חלק ממנה, לא יחול עוד הרישיון האחד לגבי אותה פעילות או חלק ממנה:

(א) המועד שבו ניתן רישיון לניהול המערכת לחברת ניהול המערכת בע"מ;

(ב) המועד שנקבע לפי סעיף 5(ג5);

(ג) המועד שבו ניתנו לחברת החשמל רישיונות חדשים להולכה, לחלוקה ולהספקה, לפי המאוחר;

(2) רישיון ייצור לגבי יחידות הייצור שבאתר אלון תבור – עד יום ה' בכסלו התש"פ (3 בדצמבר 2019);

(3) רישיון ייצור לגבי יחידות הייצור שבאתר רמת חובב – עד יום י"ז בכסלו התשפ"א (3 בדצמבר 2020);

(4) רישיון ייצור לגבי יחידות הייצור שבאתר רידינג – עד יום כ"ג בסיוון התשפ"א (3 ביוני 2021);

(5) רישיון ייצור לגבי יחידות הייצור המצויות בחלק המזרחי של אתר חגית – עד יום ד' בסיוון התשפ"ב (3 ביוני 2022);

(6) רישיון ייצור לגבי יחידות הייצור שבאתר אשכול – עד יום י"ד בסיוון התשפ"ג (3 ביוני 2023);

(7) רישיון לגבי יחידת ייצור שאינו מנוי בפסקאות (2) עד (6) – עד תום משך החיים ההנדסי של יחידת הייצור שלגביה ניתן; הרשות תקבע את משך החיים ההנדסי של יחידת ייצור כאמור.

(ג) על אף הוראות סעיף קטן (ב)(2) עד (6), רשאית הרשות, באישור השר, לדחות מועד הנקוב בו, בתקופות נוספות שלא יעלו על חצי שנה כל אחת (בסעיף זה – תקופות הארכה).

(ד) נמסרה חזקה ביחידות הייצור המנויות בסעיף קטן (ב)(2) עד (6) לפני מועד תום תוקף הרישיון החל לגביהן כאמור באותו סעיף קטן, לרבות תקופות ההארכה, יפקע תוקף הרישיון לגבי אותן יחידות.

(ה) ההוראות לפי חוק זה יחולו לגבי הרישיונות בתקופת הארכת תוקף הרישיונות לפי סעיפים קטנים (ב) עד (ד).

(ו) חברת החשמל או חברה-בת שלה, לא תעסוק בפעילות, לרבות בפעולות המפורטות להלן, בין בעבור עצמה ובין בעבור אחר שעוסק או מעוניין לעסוק בפעילות:

(1) ייצור, לרבות תכנון הנדסי, פעולות תכנון לפי חוק התכנון, הקמה, תפעול, תחזוקה או שחלוף, הכל לגבי יחידות ייצור אשר משמשות או צפויות לשמש את משק החשמל;

(2) ייעוץ בנוגע לפעולות האמורות בפסקה (1).

(ז) על אף הוראות סעיף קטן (ו) –

(1) רשאית חברת החשמל לעסוק באלה:

(א) תפעול ותחזוקה של יחידות הייצור המנויות בסעיף קטן (ב)(2) עד (6), עד תום תקופת תוקף הרישיון החלה לגביהן לפי אותו סעיף קטן וסעיפים קטנים (ג) ו-(ד), וכן השאלת עובדים לבעל רישיון ייצור שרכש מחברת החשמל יחידות ייצור כאמור, למשך חמש שנים ממועד מסירת החזקה ביחידות הייצור לבעל הרישיון;

(ב) תפעול ותחזוקה של יחידות הייצור המנויות בסעיף קטן (ב)(7) וכן, באישור הרשות ובהתאם להנחיות המשרד, פעולות תכנון לפי חוק התכנון ותכנון הנדסי הדרוש לצורך כך, לגבי יחידות אלה, למעט פעולות תכנון ותכנון הנדסי כאמור שמטרתן הקמה או שחלוף, והכל עד למועד הנקוב באותו סעיף קטן ;

(ג) ביצוע פעולות המנויות בפסקה (2) בדרך של הענקת שירותים לחברה-בת כאמור באותה פסקה, ולפני הקמתה של חברה-בת כאמור – ביצוע תכנון הנדסי ופעולות תכנון לפי חוק התכנון לגבי שתי יחידות הייצור האמורות באותה פסקה אף שלא בדרך של הענקת שירותים ;

(ד) פעולות תכנון לפי חוק התכנון ותכנון הנדסי הדרוש לצורך כך, לגבי האתרים המנויים בסעיף קטן (ב)(2) עד (6), והכל בכפוף לתכנית פיתוח לייצור והשנאה שאושרה לפי סעיף 19 או תכנית פיתוח למערכת ההולכה וההשנאה שאושרה לפי סעיף 20 לתיקון מס' 16, ולהנחיות המשרד ;

(2) רשאית חברה-בת של חברת החשמל שהוקמה לצורך תכנון הנדסי וביצוע פעולות תכנון לפי חוק התכנון לגבי שתי יחידות ייצור באתר אורות רבין, וכן לצורך הקמה, תפעול ותחזוקה של יחידות הייצור האמורות, לעסוק בפעולות שלשמן הוקמה.

(ח) על אף האמור בסעיפים 6(ז) ו-13(א),
רשאית הרשות, באישור השר, לתת רישיונות ייצור
לחברה-בת כאמור בסעיף קטן (ז) (2) לגבי שתי
יחידות הייצור האמורות באותו סעיף קטן."

תיקון סעיף 62 19. בסעיף 62 לחוק העיקרי-

(1) אחרי סעיף קטן (ג) יבוא :

"(ג) על אף הוראות סעיפים קטנים (א) עד (ג), רשאים השרים
לאשר הסכם בין המדינה וחברת החשמל לעניין הזכויות והנכסים
האמורים בסעיפים קטנים (א) ו-(ב), כולם או חלקם, שיחול על אף
הוראות סעיפים קטנים (א) ו-(ב) וסעיף 46 לתוספת לפקודת זכויות
החשמל⁴, אם ראו כי יש באישור הסכם כאמור תועלת משקית, ויחולו
לעניין זה הוראות סעיף קטן (ג) רישה, בשינויים המחויבים."

(2) בסופו יבוא :

"(ו) (1) אישרו השרים הסכם כאמור בסעיף קטן (ג), לא תחויב
חלוקת הנכסים והזכויות בין המדינה לחברת החשמל בהתאם
לאמור בהסכם, ובכלל זה רישומם בהתאם לחלוקה כאמור על
שם המדינה או החברה, לפי העניין, במרשם המתנהל לפי כל דין,
במס לפי כל דין, ולא יראו אותה כמכירה לעניין חוקי המס;
לעניין זה, "מס" – מס, אגרה, היטל או כל תשלום חובה אחר.

(2) יראו לעניין פקודת מס הכנסה⁵ וחוק מיסוי מקרקעין
(שבח ורכישה), התשכ"ג-1963⁶, את המחיר המקורי, יתרת
המחיר המקורי, שווי הרכישה ויום הרכישה של כל אחד
מהנכסים והזכויות, כפי שהיו אלמלא בוצעה החלוקה כאמור
בפסקה (1); לעניין זה, "מחיר מקורי", "יתרת המחיר המקורי"
ו-"יום רכישה" – כהגדרתם בסעיף 88 לפקודת מס הכנסה."

הוראת שעה – 20. מיום פרסומו של חוק זה (להלן – יום התחילה) עד תום שש שנים מהמועד
הספקה, לא יראו מכירת חשמל באמצעות עמדה לטעינת כלי רכב חשמלי או
אופניים חשמליים כהספקה לעניין החוק העיקרי.

⁴ חא"י, כרך א', עמ' (8) 604, (א) 633.
⁵ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 6, עמ' 120.
⁶ ס"ח התשכ"ג, עמ' 156.

הוראת מעבר לעניין 21. על אף האמור בסעיף 19(א) לחוק העיקרי, כנוסחו בסעיף 12(1) לחוק זה (בסעיף זה – סעיף 19(א) לחוק העיקרי), מוסמך השר, בהתייעצות עם הרשות תכנית פיתוח ובהסכמת שר האוצר –

(1) לאשר תכנית פיתוח למערכת ההולכה וההשנאה שהגיש בעל רישיון הולכה ערב יום התחילה ויחולו לעניין זה הוראות סעיף 19(א) לחוק העיקרי כנוסחו בסעיף 12 לחוק זה לעניין אישור שינויים בתכנית כאמור; אושרה תכנית פיתוח כאמור, לא יפעל בעל רישיון הולכה אלא בהתאם לתכנית שאושרה;

(2) לדרוש מחברת החשמל להגיש לאישורו, באופן ובמועד שידרוש, תכנית פיתוח לייצור ולהשנאה שעניינה תכנון לפי חוק התכנון לגבי אתרים המנויים בסעיף 60א(ב)(2) עד (6) לחוק העיקרי, כנוסחו בסעיף 19 לחוק זה, וכן תכנון כאמור לצורך הקמה של שתי יחידות ייצור באתר אורות רבין כאמור בסעיף 60א(ז)(2) לחוק העיקרי, כנוסחו בסעיף 19 לחוק זה, ולאשר את התכנית; הוראות סעיף 19(א) לחוק העיקרי, כנוסחו בסעיף 12 לחוק זה, לעניין אישור שינויים בתכנית כאמור, יחולו לעניין זה.

22. בחוק להסדרת הביטחון בגופים ציבוריים, התשנ"ח-1998 – תיקון חוק להסדרת הביטחון בגופים ציבוריים

(1) בתוספת השנייה, בפרט (7), בסופו יבוא "וחברת ניהול המערכת בע"מ";

(2) בתוספת החמישית, בפרט (5), בסופו יבוא "וחברת ניהול המערכת בע"מ".

דברי הסבר

כללי

חברת החשמל לישראל בע"מ (להלן – חברת החשמל) היא חברה ממשלתית המהווה מונופול אנכי הפועל בכל מקטעי משק החשמל: ייצור, הולכה, חלוקה, הספקה וניהול המערכת. על אף שבשנים האחרונות החל מהלך של פתיחת מקטעי הייצור וההספקה לתחרות באמצעות הענקת רישיונות ליצרנים פרטיים, חברת החשמל עודנה הגורם הדומיננטי במשק ומהווה מונופול בכל המקטעים. כמי שפועלת גם במקטע ניהול המערכת, אחראית חברת החשמל לתפקוד יומיומי תקין של משק החשמל וכן לתכנון פיתוחו לטווח הארוך, ובכלל זה תכנון הקמת רשת החשמל ועריכת תחזיות ביקוש ארציות ואזוריות לטווח הארוך. פעילותה של חברת החשמל בכל מקטעי משק החשמל במקביל מונעת התפתחות של תחרות במשק האמור.

במהלך השנים גובשו מספר רפורמות, וחוק משק החשמל, התשנ"ו-1996 (להלן – החוק או חוק משק החשמל) אף תוקן בהתאם להן. עם זאת, בפועל, לא הביאו תיקונים אלה לשינוי ממשי במשק החשמל; הרפורמות לא יושמו, ופעילותה של חברת החשמל עדיין מתנהלת לפי רישיונות שתוקפם מוארך מעת לעת מכוח סעיף 60 לחוק, שעניינו הוראות מעבר.

לשם שינוי מצב זה גיבשה הממשלה רפורמה במשק החשמל וכן שינוי מבני בחברת החשמל. עיקרי הרפורמה הם הוצאת מקטע ניהול המערכת מידי חברת החשמל, השארת מקטע ההולכה וחלק ממקטע החלוקה בידי חברת החשמל, הגדלת התחרות במקטע הייצור, על ידי כך שחברת החשמל תמכור חלק מתחנות הכוח שבידיה, ופתיחת מקטע ההספקה לתחרות.

במסגרת המהלך המתואר לעיל, נחתם, באישור הממונה על השכר והסכמי עבודה במשרד האוצר, הסכם קיבוצי הכולל בין השאר את צמצום מצבת כוח האדם של חברת החשמל. על פי ההסכם, יקבלו העובדים שיפרשו במסגרת הרפורמה את אותם תנאי פרישה שקיבלו עובדי חברת החשמל בהסכמי הפרישה האחרונים (ההסכמים קיבוציים הכוללים תכניות פרישה מרצון שנחתמו בשנים 2015 ו-2016), וכן, בנוסף על כך, תוספת של 1,250 שקלים חדשים לקצבה הפנסיונית.

עם השלמת מהלך הפרישה לפי ההסכם צפויה מצבת העובדים הקבועים בחברת החשמל לעמוד על 6400 עובדים, ומצבת העובדים הארעיים – בין 2600 ל-2900 עובדים.

עוד הוסכם כי תינתן תוספת על סך 1,700 שקלים חדשים לקצבה הפנסיונית של העובדים הקבועים שיישארו בחברת החשמל, זאת בכפוף להתקדמות יישום הרפורמה ובהתאם לעמידה באבני דרך שונות כגון הפסקת ניהול המערכת בידי חברת החשמל (עם מתן רישיון לניהול המערכת לבעל רישיון חדש), ומכירת חמישה אתרי ייצור, הכל כמפורט בחוק המוצע (ראו סעיף 60א לחוק כנוסחו המוצע בסעיף 18 לחוק זה).

כניסתו של ההסכם הקיבוצי לתוקף מותנית בכמה תנאים, ובהם אישורם בכנסת של כמה תיקוני חקיקה עד יום כ"ב בכסלו התשע"ט (30 בנובמבר 2018). תנאי נוסף לכניסתו לתוקף של ההסכם הקיבוצי כולל הוראה שלפיה תשלום המס שיחול על עובדי חברת החשמל שלפי ההסכם הקיבוצי חברת החשמל תרכוש בעבורם תוספת לקצבה ממבטח חיצוני, יהיה רק בעת משיכת הקצבה ולפי המס החל עליה באותה עת. יצוין כי על מנת שניתן יהיה לעמוד בתנאי זה ושההסכם הקיבוצי ייכנס לתוקף ישנן מספר חלופות אפשריות וביניהן: אישור של רשות המסים בדבר הסדר המס החל בהתאם לדין הקיים או בחינה של שינוי פקודת מס הכנסה בנושא זה לגבי רכישת תוספת לקצבה של מעסיקים בנסיבות דומות. בנוסף, ניתן יהיה לבחון שינוי ההסכם הקיבוצי כך שיעלה בקנה אחד עם הוראות הדין המאפשרות הסדר מס כאמור בהתאם לנהוג לגבי הסדרים קודמים.

עלויות הרפורמה מסתכמות ב-7.1 מיליארד שקלים חדשים לערך, בערכים מהווים. מתוך סכום זה, כ-6.4 מיליארד שקלים חדשים הם עלויות הנובעות מפרישה והגדלת הקצבה הפנסיונית לעובדים. מעבר לכך, צופה חברת החשמל כי ייגרמו לה עלויות נוספות בגובה של כ-0.7 מיליארד שקלים חדשים, ובכללן עלויות הנובעות מהשינוי המבני ומהיערכות החברה לקראתו, ובין השאר: עלויות הקשורות להכנת אתרי הייצור למכירה (לרבות תכנון סטוטורי, הקמת מבנים והעתקה של ציוד ותשתיות קיימים); עלויות התאמת מערכות המחשוב של החברה לשינוי המבני; עלויות בשל אירועי מס, ככל שיתקיימו בשל הרפורמה; עלויות מימון; עלויות שיהיו לחברה בשל היותה מספק ברירת מחדל, וכיוצא באלה. עלות משוערת זו כפופה כמובן לבקרת עלויות שתבצע רשות החשמל מכוח החוק.

ביום ג' בסיוון התשע"ח (17 במאי 2018) פרסם שר האנרגיה עקרונות מדיניות שייכנסו לתוקף עם קבלת תיקוני החקיקה הדרושים כאמור, ולפיהם הרפורמה במשק החשמל והשינוי המבני בחברת החשמל מהווים חלק מעקרונות המדיניות. בהתאם לסעיף 31(ב) לחוק משק החשמל, עלויות הנובעות מיישום עקרונות המדיניות, יוכרו בתעריף החשמל. משכך, לא צפויה עלות לתקציב המדינה בשל יישום הרפורמה למעט לעניין ההשקעה בחברת ניהול המערכת בע"מ.

התיקונים המוצעים בהצעת חוק זה מוצעים, אם כן, לשם יישום הרפורמה ובהם²⁵ לצורך הגברת התחרות במקטע הייצור, מוצע לקבע כי תוקפם של רישיונות הייצור שניתנו לחברת החשמל לגבי אתרי ייצור מסוימים יוגבל עד ליום שבו מתוכננת העברת החזקה באתרי הייצור לגורם אחר ועל חברת החשמל ייאסר לעסוק בייצור חשמל, עבודה או עבור אחר למעט מספר חריגים המנויים בחוק; מוצע להתאים את החוק לכך שפעילות ניהול המערכת לא תבוצע על ידי חברת החשמל אלא על ידי חברה ממשלתית נפרדת כך שבעל הרישיון לניהול המערכת יצטרך לרכוש חשמל גם מחברת החשמל, וקביעת חובה על חברת החשמל לפעול בהתאם לתכנית הפיתוח לרשת ההולכה שיכין בעל רישיון לניהול המערכת; לצורך הגברת התחרות במקטע ההספקה תקבע חובה על בעל רישיון חלוקה לגלות מידע שנמצא בידיו ושהתקבל ממונה שהתקין, בהתאם לאמות מידה שתקבע הרשות. וכן לקבע חובה על בעל רישיון חלוקה, לספק חשמל גם למי שבעלי רישיונות הספקה אינם מציעים לו שירותים; מוצע לקבוע כי היקף רישיונות החלוקה שאינם בידי חברה ממשלתית לא יעלה על 10% מהיקף הצריכה השנתי במשק (בתוספת עליה טבעית בהיקף הצריכה בתחום בעלי רישיונות החלוקה ביחס להיקף הצריכה שהיה באזורי החלוקה במועד מתן הרישיון), ומתן פטור מרישיון חלוקה לגורמים מסוימים²⁵; מוצע לקבע חובת קבלת רישיון לענין אגירת חשמל, ומנגד תינתן הסמכה לקבוע מי יהיה פטור מחובת קבלת רישיון כאמור; מוצע להסמיך את שר האוצר ושר האנרגיה לאשר הסכם בין המדינה ובין חברת החשמל לענין חלוקת נכסים ביניהן, אם יש בהסכם תועלת משקית. ועוד, הכל כמפורט להלן.

סעיף 1

מוצע לתקן את סעיף המטרות כך שיכלול גם התייעלות אנרגטית. התייעלות אנרגטית משמעה צריכת חשמל יעילה, שיכולה להביא אף להפחתת צריכת החשמל הכוללת, וזהו פן נוסף בהסדרת ניהול משק החשמל לטובת הציבור.

סעיף 2

מוצע לערוך תיקונים בכמה הגדרות קיימות בסעיף 2 לחוק וכן להוסיף לסעיף ההגדרות כמה הגדרות חדשות הנדרשות לאור התיקון המוצע בחוק זה, הכל כמפורט להלן.

מוצע לתקן את ההגדרה "צרכן" ולמחוק ממנה את הסייג הקבוע בה כיום, וזאת משום שאין סיבה שבעל רישיון שנקבע לגביו לפי סעיף 18(ב) לחוק כי הוא מרכז חלק מהותי מייצור החשמל במשק, לא ייחשב לצרכן.

כמו כן, מוצע להוסיף לסעיף 2 לחוק כמה הגדרות הנדרשות לצורך הקביעה מיהו צרכן ומהי מכירת חשמל שמותר לו לבצע בלא רישיון הספקה (ראו דברי ההסבר לסעיפים 3 ו-5 להצעת החוק), ובהן ההגדרות "דרך ציבורית" ו"חטיבת קרקע".

על פי המוצע, חטיבת קרקע היא שטח מקרקעין שלא עוברת בו דרך ציבורית (כהגדרתה המוצעת), אשר מצוי בבעלות אותם בעלים, מוכר לאותו חוכר לדורות או מוחזק על ידי אותו מחזיק (לרבות בעלות משותפת, חכירה לדורות משותפת והחזקה משותפת), לרבות מי שזכאי להירשם כבעלים או כחוכר

לדורות כאמור. מוצע להסמיך את הרשות לקבוע בכללים מתי ייחשב שטח מקרקעין העונה לתנאים הנזכרים לעיל לחטיבת קרקע.

חטיבת הקרקע אינה כוללת על פי המוצע דרך ציבורית משום שלרוב בדרך כזו עוברות תשתיות שהניח בעל רישיון החלוקה. יובהר כי מוצע שדרך ציבורית לא תכלול דרך שבתחום ועד מקומי, וזאת כדי שקיבוץ [כל הקיבוצים?] יוכל לקבל רישיון חלוקה לפי ההסדר המוצע (ראו סעיף 4 להצעת החוק), יוכל להיחשב לחטיבת קרקע, וכך – לצרכן אחד, אף אם עוברת בו דרך כאמור.

על פי המוצע, וכמפורט בדברי ההסבר לסעיף 3, בכל חטיבת קרקע כאמור יהיה גורם אחד שייחשב לצרכן (מי שרוכש חשמל או שירותים מבעל רישיון או מבקש חיבור לרשת החשמל), והוא יוכל למכור חשמל, לשימוש בתחום חטיבת הקרקע, בלא רישיון הספקה ולהעביר חשמל לצורך כך בלא רישיון חלוקה, ובלבד שאין מדובר בצרכן שהשימוש העיקרי שלו בחטיבת הקרקע הוא מכירת חשמל. כך למשל, בעל קניון המוכר חשמל לבעלי חנויות בשטח הקניון. לשם כך, מוצע להסמיך את הרשות לקבוע, במצב שבו יש בחטיבת קרקע יותר מגורם אחד העונה להגדרת צרכן, אמות מידה לעניין הגורם שייחשב לצרכן. סעיף 3(א) לחוק קובע כי, ככלל, "לא יעשה אדם פעילות אלא על פי רישיון לפי חוק זה". חובת הרישוי בחוק מוטלת אם כן על "פעילות" כהגדרתה בחוק. מוצע לתקן הגדרה זו ולהוסיף פעילות חדשה במשק החשמל – אגירה. מדובר בתחום מתפתח של המרת אנרגיה חשמלית לאנרגיה הניתנת לאחסון והמרתה בחזרה לאנרגיה חשמלית. כך, יידרש רישיון כדי לעסוק באגירה, למעט אגירה בכמות מסוימת שלא יידרש לה רישיון (ובלבד שהאגירה אינה לתכלית שקבעה הרשות שלא ניתן לתת פטור מרישיון לשם ביצועה).

הסדרת הפעילות בתחום זה נדרשת, בין השאר, כדי שלא לפגוע בתחרות במשק החשמל. זאת מאחר שאגירה היא פעילות שעשויה להתבצע על ידי מגוון גורמים ועשויה להיות חליפית לייצור, להולכה ולחלוקה – פעילויות הדורשות רישיון לפי החוק – ובנוסף היא עשויה להוות פעילות עצמאית בפני עצמה שאינה נלווית לרישיון אחר.

בנוסף, מוצע לתקן את ההגדרה "רישיון הולכה" כך שתתייחס גם לאגירה. כך, פעילות ההולכה תכלול, על פי המוצע, לצד העברת חשמל ממקור ייצור גם את העברתו ממיתקן חשמל המשמש לאגירה. באותו אופן מוצע לתקן את ההגדרה "רישיון לניהול המערכת" כך שתכלול גם ניהול פעילות של מיתקני חשמל המשמשים לאגירה, ולהבהיר שרכישה ומכירה של יכולת זמינה ואנרגיה – שביצוע הסכמים בעניינה הוא מתפקידיו של מנהל המערכת – אינה מוגבלת לרכישה ומכירה מיצרני חשמל. כמו כן מוצע להוסיף לפעולות שנכללות בניהול המערכת רכישה ואחסון של סוגי דלק שמשמשים את משק החשמל והקצאתם למי שמבצעים פעילות ייצור.

מוצע לתקן את ההגדרה "רישיון הספקה" כך שתכלול כל מכירה של חשמל, בלי להתייחס לגורם שלו נמכר החשמל. כיום, מאחר שההגדרה מתייחסת לגורם שלו נמכר החשמל – צרכן – וצרכן מוגדר כמי שרוכש מבעל רישיון, אזי נוצר מעגל שבו רק מי שהוא כבר בעל רישיון מבצע פעילות הספקה, ומי שמכר חשמל בלא שהיה בעל רישיון, לא ביצע "הספקה" (שכן מי שאותו גורם מכר לו לא נכנס להגדרת "צרכן") ועל כן לא נכנס לגדר האיסור בסעיף 3(א) לחוק על עיסוק בפעילות בלא רישיון.

על מנת להבטיח הסדרה של פעילות ההספקה, יש חשיבות לקיומו של איסור גורף על מכירת חשמל בלא רישיון הספקה, בלא קשר לזהות הרוכש, ומכאן התיקון המוצע להגדרה זו. יוזכר כי במקביל מוצע לתקן את סעיף 3(ב) לחוק כך שיפטור גורמים מסוימים המבצעים מכירה של

חשמל מהחובה לקבל רישיון הספקה (ראו סעיף 3(ב)(1)(ג) לחוק כנוסחו המוצע בסעיף 3 להצעת החוק). כן יובהר כי אין בתיקון המוצע כדי לגרוע מהעובדה ש"צרכן" עדיין מוגדר כמי שרוכש מבעל רישיון. כך, בעל חנות בקניון אשר רוכש חשמל מבעל הקניון, לא יחשב לצרכן אם ייקבע שבעל הקניון הוא הצרכן באותה חטיבת קרקע, ובעל הקניון יכול שיהיה פטור מקבלת רישיון הספקה לפי סעיף 3(ב)(1)(ג) האמור.

מוצע לתקן את ההגדרה "רישיון חלוקה" כך שיובהר כי חלוקה היא כל העברת חשמל לצרכנים, אף אם אינה מתבצעת מתחנת משנה. מוצע להבהיר שאף העברת חשמל במתח נמוך בלבד נחשבת לחלוקה. כמפורט בדברי ההסבר לסעיף 3 להצעת החוק, מוצע במקביל לתקן את סעיף 3 לחוק ולפטור גורמים שונים המבצעים חלוקה, מהחובה לקבל רישיון לכך.

מוצע לתקן את ההגדרה "תעריפים" כך שתכלול גם תשלומים שחברת החשמל תידרש לשלם למי שיהיה בעל רישיון לניהול המערכת. נכון להיום כוללת ההגדרה רק תשלומים שמשלמים צרכן, בעל רישיון ייצור עצמי ויצרן חשמל פרטי כהגדרתם בחוק, לבעל רישיון ספק שירות חיוני (קרי בעל רישיון לניהול המערכת, בעל רישיון הולכה או בעל רישיון חלוקה). מאחר שכיום חברת החשמל אינה נמנית על אלה, אלא היא בעל רישיון ספק שירות חיוני שמקבל את התשלומים מצרכנים, לא היה צורך להסדיר את התשלומים בעד שירותים שנותנת חברת החשמל לעצמה [עם זאת, מאחר שבעקבות הרפורמה, חברת החשמל לא תעסוק בניהול המערכת, היא תידרש לשלם תשלומים לבעל רישיון לניהול המערכת, ומכאן הצורך בתיקון ההגדרה.

לבסוף, מוצעות התאמות בהגדרות "המשרד" ו-"השר" לאור שינוי שם המשרד מ"משרד התשתיות הלאומיות האנרגיה והמים" ל"משרד האנרגיה".

סעיף 3

כאמור לעיל, בסעיף 2 הוצע לתקן את הגדרת "פעילות" כך שתכלול גם אגירה. בהתאם לסעיף 3(א) לחוק, לא ניתן לבצע פעילות אגירה ללא רישיון. לפיכך מוצע לקבוע כי אדם שמבצע אגירה עד להיקף מסוים אותו תקבע רשות החשמל, לא יהיה מחויב ברישיון, ובלבד שהאגירה אינה לתכלית שהרשות קבעה שלא ניתן לפטור בגינה (יצוין כי מוצע לתקן את סעיף 5 לחוק כך שברישיון אגירה תיקבע תכלית האגירה). אגב תיקון החוק מוצע להעלות את הרף ממנו נדרש לקבל רישיון ייצור, מחמישה מגוואט לששה-עשר מגוואט. בנוסף מוצע לפטור מחובה לקבל רישיון הספקה ורישיון חלוקה צרכן שמוכר חשמל לאחר ומעביר חשמל לצורך כך ובלבד שהשימוש העיקרי בחטיבת הקרקע אינו מכירת חשמל, כגון בעל קניון שמוכר חשמל לחנויות שבשטחו או בנין משרדים שמוכר חשמל למשרדים שבשטחו. יצוין כי מכיון שמוצע לפטור אדם שכזה מחובת רישיון הספקה, ודאי שאין טעם לחייבו לקבל רישיון ייצור (ככל שברשותו אמצעי ייצור שמייצר פחות מששה-עשר מגוואט), ועל כן מוצע להבהיר שהמכירה לאחר אליה מתיחס סעיף 3(ב) כיום, שאינה כוללת מכירה לבעל רישיון ספק שירות חיוני, גם אינה כוללת מכירה על ידי צרכן. כאמור צרכן לענין הפטור מרישיון הספקה הוא צרכן שהשימוש העיקרי שהוא עושה בחטיבת הקרקע אינו מכירה של חשמל. כך למשל בעתיד, מקרקעין ששימושם העיקרי הוא מכירת חשמל כגון עמדת טעינה לרכב חשמלי, לא יהיו פטורים מרישיון הספקה לפי סעיף 3 (אם כי מוצע בעניינם לקבוע הוראת שעה לפטור מחובת קבלת רישיון הספקה כמפורט בסעיף 21). בנוסף מוצע לפטור מחובה לקבל רישיון חלוקה, מי שמעביר חשמל שייצר, לצרכן בחטיבת קרקע בה נמצאת יחידת הייצור, או לצרכן הרוכש קיטור שמיוצר על ידי יחידת הייצור ובלבד שרשת החשמל נמצאת בתוואי שבו התשתית המשמשת להעברת הקיטור. יוסבר באשר לחלופה השניה שזהו המצב הנוהג כבר כיום ביחס לייצור בקוגנרציה כאמור בתקנה 13(ו) לתקנות

משק החשמל (קוגנרציה), תשס"ה-2004 וכעת מוצע לעגן זאת בחוק במפורש. בנוסף מוצע לקבוע כי במקרה שישנם כמה גורמים שיכולים להיחשב כצרכן, הרשות רשאית לקבוע מי מבעלי הזכויות ייחשב לצרכן.

סעיף 4

סעיף 4(ב) לחוק קובע כי רישיון יינתן לאזור מוגדר. מוצע לתקן את הסעיף ולהבהיר כי ברישיונות חלוקה לא יכולה להיות חפיפה בין האזורים המוגדרים ברישיונות החלוקה השונים. בנוסף, סעיף 4 לחוק אוסר על מתן רישיון ליותר מפעילות אחת לאדם אחד, ומונה את החריגים לאיסור זה. מוצע לתקן את הסעיף כך שרישיון חלוקה יינתן עם רישיון הספקה ובלבד שבעל רישיון החלוקה עומד בתנאים לקבלת רישיון ההספקה (משמעות הדבר היא שלא יינתן רישיון חלוקה אלא לאדם שבידו רישיון הספקה). הכוונה היא שבעל רישיון חלוקה יהיה בעל רישיון הספקה לכל צרכן בתחום בו הוא מבצע חלוקה, אם בקש זאת. למעשה, בכך יש הפיכה של כל בעל רישיון חלוקה ל"מספק ברירת מחדל" של הצרכנים בתחום החלוקה שלו, וזאת על מנת לאפשר לכלל הצרכנים לקבל שירותי הספקה ולתת מענה לצרכנים שבעלי רישיונות ההספקה לא ירצו - במסגרת התחרות בין בעלי רישיונות ההספקה - להציע להם שירותי הספקה. כמו כן מאחר שלפי מבנה המשק ברפורמה, חברת החשמל תעסוק בהולכה, חלוקה והספקה, מוצע לאפשר לתת לחברה ממשלתית רישיון להולכה, יחד עם רישיון החלוקה (שממילא צריך להינתן רק למי שבידו רישיון הספקה), וזאת על מנת שניתן יהיה לתת לחברת החשמל רישיונות חדשים להולכה, לחלוקה ולהספקה מכח הסעיפים בחוק העוסקים ברישיונות ומתייחסים לכלל בעלי הרישיונות, ולא מכח סעיף 60א שמטרתו קביעת הוראות מעבר. בנוסף, מכיון שכאמור לעיל אגירה הוגדרה כפעילות, מוצע לקבוע כי ניתן לתת רישיון אגירה למי שבידו רישיון אחר, אך זאת בשים לב לסוג הרישיון האחר. יוסבר כי אגירה הינה תחום מתפתח. כך למשל ישנה אגירה שיש הצדקה לכך שמי שעוסק בהולכה או בחלוקה יעסוק גם בה, וישנה אגירה שאין הצדקה לכך (כאמור לעיל אגירה יכולה להיות גם חלק מייצור, ויכולה גם לעמוד בפני עצמה), ומוצע להותיר בידי רשות החשמל את מירב הגמישות בנוגע לשיקולים הנשקלים ביחס למתן רישיונות אגירה. למען הסר ספק מובהר כי אין כל מניעה להענקת רישיון אגירה למי שאינו בעל רישיון לפעילות אחרת.

יוער כי נכון להיום בעל רישיון לניהול המערכת רשאי לעסוק בייצור בהיקף שלא יעלה על 5% מהיקף כושר הייצור במשק. מוצע לבטל היתר זה על מנת למנוע ניגוד עניינים בין פעילות ניהול המערכת ובין פעילות הייצור.

במסגרת הרפורמה במשק החשמל, חברת החשמל תישאר מונופול במקטעי ההולכה והחלוקה. ואולם במקטע החלוקה ישמר המצב הקיים באשר לגורמים הזכאים לקבל רישיונות חלוקה וזאת בהיקף שלא יעלה על 10% מהיקף הצריכה השנתי במשק, ואולם עליה שנובעת מגידול טבעי בצריכה באזור שנכלל ברישיון החלוקה לא תימנה במסגרת אותם 10%. יוסבר כי עליה בהיקף הצריכה יכולה לנבוע ממגוון סיבות ובהן שינוי בתחום הישוב או אזור התעשייה, גידול במספר המשתמשים בחשמל בתחום הישוב או האזור או אף בשל עליה ברמת החיים וקניית מוצרים הצורכים חשמל. בהתאם לכך מוצע לתקן את סעיף 4 כך שיפרט את הגופים שניתן לתת להם רישיון חלוקה בהיקף המפורט, ובהם חברה שהיתה בעלת רישיון חלוקה ערב תיקון החוק (כגון חברת החשמל מחוז ירושלים בע"מ), חברה שהוקמה בידי רשויות מקומיות וישובים (ובכלל זה תאגיד שהוקם לצורך גוף מקומי כגון אגודה שיתופית שהוקמה לצורך הקמת ישוב) או שנתנה להם שירותים, ובלבד שביצעו ערב תיקון החוק חלוקה והספקה והם מחזיקים

ברשת חשמל (יובהר כי אין מניעה שאחד התנאים יתקיים בחברה ואחד התנאים יתקיים בגוף המקומי עצמו, או ששני התנאים יתקיימו רק באחד מהם). וחברה שהוקמה בידי מי שבצע חלוקה באזור תעשייה או שמי שבצע חלוקה באזור תעשייה כאמור, התקשר איתה, ואחד מהם הגיש בקשה לקבלת רישיון חלוקה עד ליום כ' בסיוון התשע"ח (3 ביוני 2018) וביצע חלוקה והספקה באזור התעשייה (גם כאן אין מניעה שאחד התנאים יתקיים בחברה ואחד התנאים יתקיים במי שבצע חלוקה באזור תעשייה כאמור, או ששני התנאים יתקיימו רק באחד מהם).

סעיף 5

מוצע לתקן את סעיף 5 לחוק משק החשמל, שעניינו הוראות שיש לכלול ברישיונות, כך שהוראות הרישיונות יותאמו למבנה החדש של המשק בעקבות הרפורמה ויאפשרו תחרות, כלהלן:

מוצע לכלול ברישיון הולכה וברישיון חלוקה חובה לגלות את המידע שנמצא בידי בעל הרישיון שהתקבל ממונה (כהגדרתו בסעיף המוצע, המתייחס אף למונה "חכם", היינו מונה המאפשר תקשורת דו כיוונית), שהתקין בעל הרישיון בהתאם לאמות מידה שתקבע הרשות. בכך יתאפשר למשל לקבוע כי יש לגלות מידע לבעלי רישיונות הספקה על מנת שיהיה בידיהם המידע הדרוש לבנית מודל עסקי והצעתו לצרכנים. כמו כן, יתאפשר לקבוע כי יש לגלות מידע לבעל רישיון לניהול המערכת, על מנת שזה יוכל לבצע את פעילותו, ובכלל זה איזון בין ההיצע של החשמל והביקוש לו. מובהר כי אין בכך כדי לאסור על כל גורם אחר החפץ בכך להתקין מונה משל עצמו ואף ישנן אמות מידה שקבעה רשות החשמל המסדירות את אופן ההשגה על מונים שהותקנו על ידי בעל רישיון חלוקה ובעל רישיון ההולכה.

בנוסף, נכון להיום מעוגנת בסעיף 5(ב) לחוק החובה על בעל רישיון ספק שירות חיוני, לרכוש חשמל מיצרן חשמל פרטי. חברת החשמל אינה נכללת בהגדרת יצרן חשמל פרטי, ומכיוון שבעקבות העברת פעילות ניהול המערכת לחברה נפרדת, לא חברת החשמל היא שתרכוש את החשמל, יש צורך לחייב בעל רישיון ספק שירות חיוני לרכוש חשמל גם מחברת החשמל. על כן מוצע לתקן את סעיף 5(ב) לחוק כך שחובת הרכישה של ספק שירות חיוני תחול כלפי בעל רישיון ייצור. בנוסף מוצע לחייב לרכוש חשמל ממי שמייצר חשמל הפטור מקבלת רישיון ייצור לפי סעיף 3(ב)(1)(א). לענין זה מדובר בתיקון טכני, שכן רכישה ממי שמייצר חשמל פטור מחובת רישיון ייצור, מבוצעת כבר כיום במסגרת הסדרות רשות החשמל בענין התעריפים. בנוסף מכיון שכאמור לעיל מוצע לתקן את החוק ולקבוע שאגירה תיחשב כפעילות, מוצע לתקן את החוק כך שיאפשר גם לקבוע חובת רכישה מבעל רישיון אגירה או ממי שמבצע אגירה ופטור מחובת רישיון לפי סעיף 3(ב)(1)(ב). יוסבר שחובת הרכישה בסעיף זה מותנית בקביעת הרשות, ככל שתהיה קביעה שכזו.

בנוסף, מוצע להוסיף לרישיון לניהול המערכת חובה לרכוש ולאחסן דלק לצורך הקצאתו ומכירתו לבעלי רישיונות ייצור ולמי שעוסקים בייצור הפטורים מחובת רישיון. חובה זו תחל החל ממועד שייקבע על ידי רשות החשמל באישור השר לאחר מתן הרישיון לניהול המערכת, על מנת לאפשר לבעל רישיון לניהול המערכת להתבסס לפני שיטול על עצמו מחויבות זו (יצוין כי בהתאם לסעיף 3(3) להחלטה מס' 3859 של הממשלה מיום 3 ביוני 2018 שענינה רפורמה במשק החשמל ושינוי מבני בחברת החשמל ותיקון החלטת ממשלה (להלן - החלטה 3859), המועד ייקבע להקדם האפשרי ובהתייעצות עם רשות החברות הממשלתיות באשר למצבה הפיננסי של החברה הממשלתית אשר תהיה בעלת הרישיון לניהול המערכת). יצוין כי כאמור בתיקון המוצע לסעיף 60א, עד למועד שייקבע כאמור, רכישת והקצאת הדלקים תבוצע על ידי חברת החשמל (גם בתקופה בה ניהול המערכת כבר לא יבוצע על ידי חברת החשמל), אשר מבצעת זאת

כבר כיום מכח הרישיון האחד.

בנוסף, מוצע לכלול בהוראות רישיון חלוקה חובה למכור חשמל לכל צרכן באזור החלוקה אם הצרכן בקש זאת, זו למעשה חובתו של בעל רישיון חלוקה לפעול כמספק ברירת מחדל, כנזכר לעיל בדברי ההסבר לסעיף 4. כמו כן ייקבע איסור לבצע פעילות בחטיבת קרקע, שלא בהתאם לאמות המידה שתקבע הרשות. כך תוכל הרשות להתייחס לנושאים כמו מספר החיבורים לרשת החלוקה שניתן לספק לצרכן ומי נחשב כצרכן בכל חטיבת הקרקע. בהתאם לסעיף 5(א) לחוק רישיון יינתן לאזור. מוצע לקבוע שאזור חלוקה ברישיונות שיינתנו לגופים מקומיים ולאזורי תעשייה, יתייחס גם לאפשרות הרחבת האזור. בנוסף מוצע לקבוע שברישיון אגירה תיקבע התכלית שלשמה מבוצעת האגירה. יוזכר כי בסעיף 3 הוצע לפטור מרישיון אגירה מי שמבצע אגירה בכמות שלא עולה על כמות שתקבע הרשות, ובלבד שהאגירה אינה לתכלית שהרשות קבעה שלא ניתן לפטור בגינה מקבלת רישיון.

סעיף 6

סעיף 6 מונה מגבלות על הענקת רישיונות מסוימים למי שמחזיק בבעלי רישיונות אחרים. מוצע לתקן סעיף זה בהתאם למבנה המשק המוצע ברפורמה. כאמור לעיל בדברי ההסבר לסעיף 4, מכיוון שמוצע לבטל את ההיתר הקים כיום בסעיף 4(ב1) לחוק לבעל רישיון לניהול מערכת לעסוק בייצור, יש לבטל אף את הסיפא לסעיף 6(ד1) המפנה לסעיף 4(ב1) האמור.

בנוסף, מכיוון שחברת החשמל תהא רשאית להקים חברה בת שתקים ותתפעל שתי יחידות ייצור באתר אורות רבין כמפורט בסעיף 60א לחוק, וכן ישנה כוונה להתיר לחברת החשמל לעסוק בהולכה וחלוקה כמונופול (כאמור לעיל בדברי ההסבר ברישא ובדברי ההסבר לסעיף 4 המוצע), מוצע לבטל את סעיף 6(ו) האוסר על הענקת רישיון הולכה למי שמחזיק אמצעי שליטה בבעל רישיון ייצור או בבעל רישיון חלוקה, וכן מוצע לבטל את סעיפים 6(ח)(2) ו-3(3) בהם קבוע האיסור להעניק רישיון חלוקה למי שמחזיק אמצעי שליטה בבעל רישיון ייצור ויחזיק למעלה מ-10% מהיקף חלוקה או למי שיחזיק למעלה מ-25% מהיקף החלוקה.

סעיף 7

לשם התאמת הסעיף לנוסח הגדרת רישיון לניהול המערכת, מוצע להוסיף בסעיף זה את המילה "ההשנאה" בכל מקום בו מופיע מערכת ההולכה. כך שבעל רישיון הולכה יחויב לפעול לפי תכנית הפיתוח של בעל רישיון לניהול המערכת הן לענין הולכה והן לענין השנאה.

סעיף 8

מוצע לתקן את סעיף 9(א) לחוק המתייחס לסמכות הרשות במקרה בו בין היתר הופר תנאי מתנאי הרישיון. על מנת להדגיש את חשיבות חובת גילוי המידע שנמצא בידי בעל רישיון ושהתקבל ממונים שהותקנו על ידי בעל הרישיון, וזאת לאור העובדה שללא המידע, בעלי רישיונות ההספקה לא יוכלו לפעול לבנית מודל עסקי והצעתו לצרכנים, ויהיה קושי לקדם את התחרות במקטע זה. יוזכר כי המידע אף יסייע למנהל המערכת לבצע את פעילותו, ובכלל זה איזון בין ההיצע של החשמל והביקוש לו.

סעיף 9

מכיוון שעל פי הרפורמה, המדינה תחזיק אמצעי שליטה הן בחברת החשמל, והן בחברה שתקבל רישיון לניהול מערכת, מוצע לתקן את סעיף 13 לחוק כך שיובהר שהוראותיו אינן חלות על המדינה. יוער כי החרגה כאמור קיימת בפועל כבר כיום לפי סעיף 13(ג). עם זאת, ראוי לקבוע במפורש כי הוראות הסעיף

סעיף 10

סעיף 17(א)(2) לחוק מתייחס לכך שבעל רישיון ספק שירות חיוני ירכוש חשמל מיצרן חשמל פרטי. כאמור לעיל בדברי ההסבר לסעיף 5, חברת החשמל אינה נכללת בהגדרת יצרן חשמל פרטי, ומכיוון שבעקבות העברת פעילות ניהול המערכת לחברה נפרדת, לא חברת החשמל היא שתרכוש את החשמל, יש צורך לחייב בעל רישיון ספק שירות חיוני לרכוש חשמל גם מחברת החשמל לצורך כך מוצע לתקן את החוק כך שיתייחס לבעלי רישיון ייצור. בנוסף מוצע לחייב לרכוש חשמל ממי שמייצר חשמל הפטור מקבלת רישיון ייצור לפי סעיף 3(ב)(1)(א). לענין זה מדובר בתיקון טכני, שכן רכישה ממי שמייצר חשמל הפטור מחובת רישיון ייצור, מבוצעת כבר כיום במסגרת הסדרות רשות החשמל בענין התעריפים. בנוסף מכיון שכאמור לעיל מוצע לתקן את החוק ולקבוע שאגירה תיחשב כפעילות, מוצע לתקן את החוק כך שיאפשר גם לקבוע חובת רכישה מבעל רישיון אגירה או ממי שמבצע אגירה ופטור מחובת רישיון לפי סעיף 3(ב)(1)(ב). יוסבר שחובת הרכישה בסעיף זה מותנית בקביעת הרשות, ככל שתהיה קביעה שכזו כאמור בדברי ההסבר לסעיף 5 (כך למשל ייתכן שמבעל רישיון אגירה מסויים לא תיקבע חובת רכישה, וביחס לבעל רישיון אגירה אחר תיקבע חובת רכישה שכזו, ויכול שכלל לא תיקבע חובת רכישה ביחס לעלי רישיונות אגירה וכך גם לגבי ייצור).

סעיף 11

מוצע לתקן את סעיף 19 שעניינו תכנית פיתוח כך שבמקום שחובת הגשה תחול על בעל רישיון ספק שירות חיוני, תחול החובה על בעל רישיון לניהול מערכת ובעל רישיון חלוקה, כלומר בעל רישיון הולכה לא יחויב להגיש תוכנית פיתוח. הדבר נובע מכך שבעל רישיון הולכה יפעל בהתאם לתכנית הפיתוח שהגיש בעל הרישיון לניהול המערכת (כאמור בסעיף 7(א)(5) לחוק והן כאמור מהסיפא לסעיף 19(א) לחוק הקובעת "לא יפעל בעל רישיון ספק שירות חיוני אלא בהתאם לתכנית שאושרה" והגדרת בעל רישיון ספק שירות חיוני כוללת גם בעל רישיון הולכה). בעל רישיון לניהול המערכת יגיש בין היתר תכנית פיתוח למערכת ההולכה וההשנאה ואילו בעל רישיון חלוקה יגיש תכנית הפיתוח לרשת החלוקה. כמו כן מוצע לאפשר לכלול בכל תכנית פיתוח הוראות הנוגעות לאישור שינויים בתכנית, ובכלל זה הגורם המוסמך לאשרם. מובן כי כבר יום בעת אישור תכנית פיתוח חדשה במידה ונקבעות בה הוראות שסותרות את תכנית הפיתוח הקודמת שאושרה, הוראות התכנית החדשה גוברות והן יגברו אף בעתיד ביחס לאישורים שיינתנו לפי המנגנון המוצע, אך הכוונה בתיקון הסעיף היא לאפשר עדכון לתכנית פיתוח שכבר אושרה, באמצעות אישור שינויים על ידי הגורמים שיוגדרו בתכנית, אף ללא הגשת תכנית פיתוח חדשה. בנוסף מוצע להוסיף התייחסות לסעיף 17 לחוק, כך שאם אושרה תוכנית פיתוח בעל רישיון ספק שירות חיוני יפעל בהתאם לה (לרבות מנגנון אישור השינויים) ובהתאם לחובותיו לפי סעיף 17 לחוק. כך למשל, לא תוכל לעלות טענה שלא ניתן לחבר יצרן חשמל לרשת החשמל, מכיון שחיבור זה אינו מופיע בתוכנית הפיתוח, שכן החובה לחבר יצרן חשמל מוטלת על בעל רישיון ספק שירות חיוני לפי סעיף 17 לחוק, ואין כל כוונה שתכנית הפיתוח תביא לפטור מהחובה לפי סעיף 17. מובן כי סעיף 19 לא נועד לפטור בעל רישיון ספק שירות חיוני מציות לכללי הדין אך בשל כך שאינם מופיעים בתכנית פיתוח, וההתייחסות לסעיף 17 לחוק אינה מהווה רשימה סגורה, אלא נועדה להדגיש את החובה ולתת מענה לטענה שעלתה בעבר מצד בעל רישיון ספק שירות חיוני.

בנוסף מוצע לחייב בעל רישיון לניהול מערכת לכלול בתכנית הפיתוח למערכת ההולכה וההשנאה

המוגשת לשר, לוחות זמנים לביצוע הפעולות הכלולות בתכנית. מכיון שכך מוצע להטיל חובה על בעל הרישיון לניהול מערכת, להתייעץ עם בעל רישיון ההולכה בנוגע ללוחות הזמנים הקבועים בתוכנית פיתוח המוגשת לאישור שר האנרגיה, ובנוגע לחלופות לפעולות הכלולות בתוכנית הפיתוח המוגשת לאישור השר. מוצע להסדיר בסעיף את אופן ההתנהלות במקרה של חילוקי דעות בין בעל רישיון לניהול מערכת לבין בעל רישיון ההולכה כך בעל רישיון לניהול המערכת יכתוב את תכנית הפיתוח המוגשת כרצונו, ועמדת בעל רישיון ההולכה תוגש לשר האנרגיה כמסמך נפרד מתכנית הפיתוח. שר האנרגיה יציין בפניה לרשות החשמל לצורך התייעצות עימה בנוגע לאישור תכנית הפיתוח, ובפניה לשר האוצר לצורך קבלת הסכמתו לאישור תכנית הפיתוח, את המחלוקות בין בעלי הרישיונות.

מוצע לקבוע כי בעל רישיון חלוקה שמגיש תכנית פיתוח לרשת החשמל המשמשת לחלוקה יונחה על ידי בעל רישיון לניהול מערכת, בכל ההיבטים הקשורים לנקודות החיבור והשפעות הגומלין שבין מערכת ההולכה למערכת החלוקה.

בהתאם לסעיף 19(ב), במקרה שבו בעל רישיון לא הגיש תכנית פיתוח, שר האנרגיה הוא זה שקובע את התוכנית, לאחר התייעצות עם הרשות ובהסכמת שר האוצר. מוצע להבהיר שגם במקרה שכזה על בעל רישיון ההולכה לפעול לפי תכנית הפיתוח ועל כן מוצע לתקן את החוק כך שיתיחס לבעל רישיון ספק שירות חיוני (הגדרה הכוללת הן בעל רישיון לניהול המערכת, הן בעל רישיון חלוקה והן בעל רישיון ההולכה). בנוסף, מאחר שהגשת תכנית פיתוח לרשת החשמל המשמשת לחלוקה על ידי בעל רישיון חלוקה צריכה להיעשות בהתאם להנחיות מנהל המערכת כאמור בסעיף 19(א3) המוצע, מוצע שבמקרה שבו בעל רישיון חלוקה לא הגיש תכנית פיתוח לרשת החשמל המשמשת לחלוקה, טרם קביעת תכנית כאמור יתייעץ שר האנרגיה גם עם בעל רישיון לניהול מערכת בנוגע לכל ההיבטים הקשורים לנקודות החיבור והשפעות הגומלין שבין מערכת ההולכה למערכת החלוקה.

סעיף 12

מוצע לבטל את סעיף 20(א) שקובע "על פי בקשתו של יצרן חשמל פרטי, תקבע הרשות ברשיונו כי הוא רשאי למכור חשמל לבעל רישיון ספק שירות חיוני או למוכרו לאחר." כמפורט לעיל בדברי ההסבר לסעיף 5 ולסעיף 10 המתקנים את סעיפים 10 ו-17 לחוק, בידי רשות החשמל כלים מספיקים להסדרת נושא מכירת חשמל לבעל רישיון ספק שירות חיוני, וראוי לשמור את שקול הדעת בנושא זה לרשות החשמל במסגרת קביעת תנאי הרישיונות. באשר למכירת חשמל לאחר, הרי שממילא הדבר חופף לרישיון הספקה, וגם לענין זה ראוי לשמור לרשות החשמל שקול דעת האם להעניק ליצרן חשמל כלשהו גם רישיון הספקה.

סעיף 13

סעיף 30 מונה את תפקידי רשות החשמל. בפסקה (2) ישנה התייחסות לכלל בעלי הרישיונות, ומכיון שכאמור לעיל מוצע לכלול פעילות אגירה בפעילויות הדורשות רישיון, יש להוסיף לרשימת בעלי הרישיונות אף בעל רישיון אגירה. בנוסף, מכיון שלעיתים בחטיבת קרקע יכולות להיות מספר אפשרויות לקביעה מיהו הצרכן האחד לענין אותה חטיבת קרקע, ומכיון שלמעשה החלטה מיהו הצרכן קשורה לתחום חטיבת הקרקע ויכולה להשפיע על היקף חטיבת הקרקע (כגון במקרה בו יש בעלים אחד בשטח, ושני חוכרים לדורות. האם ייקבעו שתי חטיבות קרקע בהן כל חוכר לדורות ייחשב הצרכן, או שתיקבע חטבת קרקע אחת שבה הבעלים הוא הצרכן) מוצע להוסיף לרשימת התפקידים קביעת אמות מידה לענין הגורם שייחשב לצרכן בחטיבת קרקע, במקרה בו יש יותר מגורם אחד שיכול להיחשב כצרכן (כך למשל

במקרה בו בשתי חלקות יש בעלים שונים, חוכרים לדורות שונים ומחזיקים שונים, כלומר ששה גורמים שונים, לא תוכל הרשות להכריז על שתי החלקות כחטיבת קרקע אחת ולקבוע בהן צרכן אחד כיון שלפי הגדרת חטיבת קרקע יש צורך בזהות).

סעיף 14

לנוכח ההסדר שגובש בהחלטת ממשלה 3859 לפיו במקום רשות החשמל חברת החשמל היא הרשות הייעודית לחירום ובעתיד תהיה זו החברה לניהול המערכת בע"מ, נדרש הסדר שיקבע שעלויות הנובעות מהוראות השר שנדרשות לביצוע בזמן חירום יוכרו במסגרת התעריף כעלות של ספק שירות חיוני. בדומה לכל עלות אחרת גם על יישום הוראות אלו תבצע הרשות בקרת עלויות.

סעיף 15

כיום קבוע בחוק משק החשמל הסדר המאפשר לבעל רישיון להיכנס למקרקעין לביצוע פעולות שונות לצורך מילוי תנאי רישיונו. ההסדר מחייב קבלת הסכמה של בעל המקרקעין או קבלת הרשאה מהמנהל. מוצע לאפשר לבעל רישיון לצורך ביצוע פעולה דחופה וחיונית למניעת נזק לאדם או לסביבה, להיכנס למקרקעין גם בלא הסכמה של הבעלים או הרשאה מאת המנהל, ובלבד שיודיע על כך לבעלים ולמנהל בהקדם האפשרי ולא יאוחר מ-48 שעות מביצוע הפעולה. כמו כן מוצע לאפשר לבעל רישיון, לצורך ביצוע פעולה שנדרשת לשם מניעת נזק משמעותי לסביבה או לרכוש לרבות למיתקן חשמל, להיכנס למקרקעין לפני תום התקופה הקבועה בסעיף 47(ג), ובלבד שיודיע על כך לבעלים ולמנהל בהקדם האפשרי ולא יאוחר מ-48 שעות לפני ביצוע הפעולה.

סעיף 16

מוצע להוסיף לשיקולים שעל שר האנרגיה לשקול בבואו לקבוע מדיניות בנושא של תמהיל מקורות האנרגיה, אשר ישמשו לייצור חשמל, גם שיקולים של ביטחון אנרגטי, איכות סביבה ובריאות הציבור.

סעיף 17

כיום משמש סעיף 60 לחוק כהוראות מעבר, ותוקף הוראותיו מוארך מעת לעת על מנת שלא לפגוע במשק החשמל ובעיקר לאפשר לחברת החשמל להמשיך לעסוק כמונופול במכלול פעילויותיה, עד להגעה לרפורמה. כיון שכך מוצע לתקן את כותרת השוליים של הסעיף כך שיהיה ברור שמדובר בהוראות מעבר שנדרשו עד לתיקון הנוכחי. בהתאם יתווסף סעיף 60א שכותרת השוליים שלו תהיה הוראות מעבר הדרושות לתיקון החוק המוצע. בנוסף, מכיון שלאור הרפורמה עליה הוחלט, אין צורך בהוראות 60(ד) ו-8(ד) שהתייחסו לרפורמות קודמות עליהן הוחלט. באשר לסעיפים 60(ד) ו-12(ד) הרי שהם עוסקים בהענקת רישיון הספקה למי שהוא גם בעל רישיון חלוקה, ומכיון שממילא מוצע לתקן את סעיף 4 כך שלא יינתן רישיון חלוקה למי שאין לו רישיון הספקה, אין צורך ליתן היתר מיוחד לכך במסגרת סעיף הוראות מעבר.

סעיף 18

מוצע להוסיף לחוק את סעיף 60א ולקבוע בו הוראות מעבר הנדרשות לצורך התיקון הנוכחי המוצע לחוק. בסעיף קטן (ב) מוצע להאריך את הרישיונות שבידי חברת החשמל כיום, עד למועדים המנויים בפסקאות

(1) עד (7), כאשר לענין התקופות המנויות בפסקאות (2) עד (6) המועדים אף כפופים להארכה לפי סעיף קטן (ג) או לסיום מיידי לפי סעיף קטן (ד). כאמור בסעיף קטן (ב) הארכת הרישיונות מותנית בכך שחברת החשמל תפעל בהתאם להוראת הרישיונות ולהוראות לפי חוק משק החשמל ולפי כל דין אחר. סעיף קטן (ה) מבהיר כי ההוראות לפי החוק יחולו לגבי הרישיונות גם בתקופות הארכת הרישיונות לפי סעיף קטן (ב), באופן שמקביל להוראה הקבועה בסעיף 60(ד)(3) לחוק.

בסעיף קטן (ב)(1) מוצע כי הרישיון האחד (היינו הרישיון שניתן לחברת החשמל לפעולות המנויות בסעיף 60(ד) ואשר מכוחו כיום מבצעת חברת החשמל אף פעילות של מנהל מערכת), יהיה בתוקף עד למתן רישיונות חדשים לחברת החשמל להולכה, חלוקה או להספקה או עד למתן רישיון לניהול המערכת לחברת ניהול המערכת בע"מ או עד למועד בו תחל חברת ניהול המערכת לרכוש ולאחסן סוגי דלק והכל לפי המאוחר מביניהם, כך שכל פעילות או חלק ממנה שיינתן לגביה רישיון תוצא מגדר הרישיון האחד. כך למשל אם יינתן רישיון להולכה לחברת החשמל, הרישיון האחד כבר לא יחול לגבי פעילות ההולכה אך הוא ימשיך לחול לגבי פעילות החלוקה ופעילות ההספקה ופעילות ניהול המערכת, ולאחר שיינתן לחברת ניהול המערכת בע"מ רישיון לניהול המערכת, עדין יתאפשר לחברת החשמל להמשיך לרכוש לאחסן ולהקצות סוגי דלקים עד למועד בו יחל בעל רישיון ניהול המערכת לעסוק בכך, בהתאם למצבו הפיננסי כאמור בדברי ההסבר לסעיף 5. בסעיפים קטנים (ב)(2) עד (6) מוצע כי רישיונות הייצור של חברת החשמל לגבי יחידות הייצור שבאותרים שבכוונתה למכור, יוארכו עד למועדים מנויים בסעיפים אלו, שהם המועדים הצפויים למסירת החזקה באתרים לרוכשים. בסעיף קטן (ג) מוצע לאפשר לרשות החשמל באישור שר האנרגיה, להאריך את תוקף הרישיונות בתקופות נוספות ובלבד שמשך כל תקופה לא יעלה על חצי שנה. הדבר דרוש על מנת שאם תסתמן דחיה במועד המסירה לרוכש, ניתן יהיה להאריך את הרישיונות במהירות. בסעיף קטן (ד) מובהר כי תוקף הרישיון יפקע מיד עם מסירת החזקה ביחידות הייצור לגביהן ניתן הרישיון. בסעיף קטן (ב)(7) מוצע לקבוע שתוקף רישיונות הייצור לגבי יחידות הייצור שבאתרים שאין לעת הזו בכוונת חברת החשמל למכור, יוארכו עד סוף החיים ההנדסי של יחידות הייצור (כלומר כל רישיון יוארך עד תום משך חייה ההנדסיים של יחידת הייצור שלגביה ניתן) וכי הרשות תקבע מהו משך החיים ההנדסי כאמור. בסעיף קטן (ז) מוצע לאסור על חברת החשמל וחברת בת שלה לעסוק, בין בעצמה ובין עבור אחרים שמעוניינים לעסוק בפעילות (כהגדרת "פעילות" בחוק), בייצור (ובכלל זה במסגרת של מיקרוגנרציה ואנרגיות מתחדשות) לרבות תכנון הנדסי, פעולות תכנון לפי חוק התכנון (כהגדרתו בחוק), הקמה, תפעול, תחזוקה או שחלוף וכן ייעוץ בנוגע לכל האמור. האיסור נוגע ליחידות ייצור במשק החשמל בישראל (וזאת במטרה להגביר את התחרות במקטע זה, לנצל את יתרונות המגזר הפרטי ולמקד את החברה בפעילות ההולכה במשק החשמל בישראל). לאיסור זה ייקבעו בסעיף קטן (ח) מספר חריגים: תפעול ותחזוקה של יחידות הייצור הצפויות להימכר, עד למועדים המנויים בסעיפים קטנים (ב)(2) עד (6) (בכפוף לאפשרות ההארכה והסיום המיידי של תוקף הרישיון לפי סעיפים קטנים (ג) ו-(ד)), וכן השאלת עובדים למי שרכש את האתר, במשך חמש שנים ממועד מסירת החזקה ביחידות הייצור, תפעול ותחזוקה של יחידות הייצור המנויות בסעיף קטן (ב)(7) עד למועד המנוי בסעיף קטן זה, ובכפוף לאישור הרשות ולהנחיות המשרד, פעולות תכנון לפי חוק התכנון (כהגדרתו בחוק) בנוגע ליחידות ייצור אלו ותכנון הנדסי הדרוש לשם כך, ובלבד שאינם לצורך שחלוף או הקמה עד למועד האמור. בנוסף החברה הבת תוכל לבצע תכנון הנדסי, תכנון לפי חוק התכנון הקמה, תפעול ותחזוקה של שתי יחידות ייצור באתר אורות רבין (יוסב אל לב שלחברה הבת אסור לבצע שחלוף), ולחברת החשמל יותר להעניק

שירותים לחברה הבת לצורך כך, כאשר על מנת לנצל ביעילות את הזמן חברת החשמל תוכל לבצע (בעצמה, שלא בדרך של הענקת שירותים לחברה הבת), עד להקמת החברה הבת, תכנון הנדסי ופעולות תכנון בנוגע לשתי יחידות הייצור האמורות. בנוסף יותר לחברת החשמל לעסוק בפעולות התכנון לפי חוק התכנון והתכנון ההנדסי הדרוש לצורך כך, של האתרים הנמכרים המנויים בסעיפים קטנים (ב)(2) עד (6) לפי תכנית הפיתוח שתאושר לפי סעיף 19 לחוק משק החשמל או סעיף 20 לחוק המוצע. בסעיף קטן (טו) מוצע לקבוע כי על אף הוראות סעיף 6(ז)(3) שקובעות שלא יינתן רישיון ייצור אם אדם יחזיק לאחר קבלת הרישיון המבוקש 30% או יותר מהיקף כושר הייצור במשק החשמל, ניתן יהיה להעניק רישיונות ייצור לחברה הבת לשתי יחידות הייצור באתר אורות רבין ולמען הסר ספק מוצע לקבוע כי הדבר יהיה אף על אף האמור בסעיף 13 לחוק שאוסר על בעל רישיון להחזיק אמצעי שליטה בבעל רישיון אלא באישור הרשות.

סעיף 19

מוצע לתקן את סעיף 62 לחוק משק החשמל כך ששר האוצר ושר האנרגיה יהיו רשאים לאשר הסכם המסדיר את חלוקת הנכסים והזכויות בין חברת החשמל ובין המדינה אם ראו כי יש באישורו תועלות משקיות, ובלבד שחלוקה כאמור (ובכלל זה רישום הנכסים והזכויות בהתאם לחלוקה, על שם המדינה או חברת החשמל במרשם המתנהל לפי כל דין) לא תחויב במס לפי כל דין ולא יראו זאת כמכירה לענין חוקי המס (כהגדרת המונח "מס" המוצעת בסעיף) והכל כמפורט בסעיף המוצע. כך מוצע לקבוע כי העברת הנכסים והזכויות על שם המדינה, לרבות רישומם על שמה, וכן הותרת יתרת הנכסים והזכויות בידי חברת החשמל, לא ייחשבו כמכירה לפי כל דין. כך למשל, לא יראו בעצם העברת הנכסים למדינה או הותרתם בידי החברה כמימוש זכות המחייבת תשלום היטל השבחה. יוסבר כי חברת החשמל לישראל בע"מ פעלה בהתאם לזיכיון שפקע בחודש מרץ 1996. חוק משק החשמל, התשנ"ו - 1996 (להלן - החוק), מסדיר את פעילות משק החשמל מאז, ובין היתר החליף את משטר הזיכיונות ברישיונות.

בעניין הנכסים והזכויות שלגביהם חברת החשמל אינה זכאית לפיצוי מהמדינה, נקבעה בסעיף 62 לחוק האפשרות של המדינה לערוך הסדר עם חברת החשמל, לגבי ערך הנכסים שיירכשו על ידי החברה. עם זאת, עד היום לא נערך הסדר כאמור בסעיף קטן 62(ב) נוכח קשיים ביישומו, וגם לא נקבעו הוראות בידי השרים, כאמור בסעיף קטן (ג). מעבר לכך, סבורים הגורמים המקצועיים במדינה כי גם לו ניתן היה ליישם את ההסדר, הרי שהסדר כאמור אינו מביא לידי ביטוי את טובת המשק, ובכלל זה את טובתה של חברת החשמל אשר הממשלה היא בעלת המניות בה. ביום 3 בינואר 2018 נחתם הסכם בין המדינה ובין חברת החשמל להסדרת נכסיה בכפוף לתיקון הוראות החוק (להלן - ההסכם). עקרונות ההסכם שנחתם בין המדינה ובין חברת החשמל הם כדלקמן:

1. זכויות חברת החשמל ב-16 נכסים המפורטים בהסכם ירשמו על שם המדינה והנכסים ימסרו לחזקת המדינה בהתאם לתנאים המפורטים בהסכם.
2. עם מימוש הסדר הנכסים כמפורט בהסכם, החברה תהא רשאית לפרוע את הקרן של אגרות חוב צמיתות למדינה בערך הנומינאלי של הקרן בסך של כ-15 מיליון ש"ח. ערכן של אגרות החוב בספרי החברה (דוח כספי לשנת 2016) עומד על כ-2.5 מיליארד ₪ כאשר זרם תקבולי הריבית עומד על כ-130 מיליון ש"ח מדי שנה. חלק מתנאי האיגרת היו כי "החברה תהא רשאית, לפי בחירתה, לפרוע את סכום קרן ההלוואה במקרה של העברת מפעלה למדינה עם תום תקופת זיכיון החשמל או במקרה של רכישת מפעלה על ידי המדינה בהתאם להוראות פקודת זיכיון החשמל

כמפורט בפקודות זיכיונות החשמל, 1927 על כל תוספותיה". סעיף 62 לחוק קבע הסדר חלופי להעברת המפעל למדינה כפי שנקבע בזיכיון החברה. בהתקיים הסדר של נכסיה של חברת החשמל, יתאפשר לחברת החשמל לפרוע את הקרן של האג"ח הצמיתה בסך של כ-15 מיליון ש"ח.

3. חוב חברת החשמל לבנק לפיתוח התעשייה אשר הומחה למדינה, יומר לחוב שקלי צמוד מדד, ייפרס מחדש והריבית שלו תותאם לתנאי השוק. שווי הפריסה והתאמת הריבית עומד על כ-300 מיליון ש"ח.

4. חברת החשמל תקבל מרשות מקרקעי ישראל סך כולל של 780 מיליוני ש"ח בגין פינוי ובינוי חלופי בעקבות המעבר לגן שורק, וחלק מעלויות השימור והפינוי במתחם רידינג, בכפוף לאישור מועצת מקרקעי ישראל.

5. זכויות חברת החשמל ביתרת נכסיה יוותרו בידי החברה בהתאם לזכויות שהיו בידיה לפני חתימת ההסכם (בעלות, חכירה, בר רשות, פיתוח, דיירות מוגנת וכד'), מבלי שתחולנה מגבלות הנובעות מהזיכיון או מפקיעתו.

6. מסירת הנכסים למדינה ורישומם על שמה כאמור בסעיף 1 לעיל או הותרת יתרת הנכסים בידי חברת החשמל כאמור בסעיף 5 לעיל לא יקימו עילה לתשלום חובה כלשהו, בין אם למדינה ובין אם לרשות מקומית או תאגיד.

בנוסף לכל האמור, לגבי נכסים מסוימים שחברת החשמל חוכרת מרשות מקרקעי ישראל, ההסכם קובע מנגנוני תימרוץ לפינוי עתידי של נכסים שלא יידרשו לחברת החשמל לצרכי פעילותה והחזרתם לרשות מקרקעי ישראל.

כאמור לשם הסדרת הנושא מוצע לאפשר לשר האוצר ולשר האנרגיה לאשר הסכם עם חברת החשמל לגבי אופן חלוקת הנכסים חלף ההוראות שקבועות בסעיף, וכן לקבוע כי חלוקת הנכסים כאמור בסעיפים 1 ו-5 לא תהווה אירוע מס בהתאם לכל דין.

סעיף 20

מכיוון שבסעיף 11 לחוק זה מוצע לתקן את סעיף 19 לחוק כך שבעל רישיון הולכה לא יגיש תכנית פיתוח, ומי שיגיש הוא בעל רישיון לניהול המערכת ולפי אותה תכנית יפעל בעל רישיון ההולכה, מוצע להבהיר ששר האנרגיה בהתייעצות עם רשות החשמל ובהסכמת שר האוצר, רשאי לאשר תכנית פיתוח שהוגשה על ידי בעל רישיון ההולכה ערב פרסום התיקון המוצע לחוק משק החשמל, ויהא על בעל רישיון ההולכה לפעול לפיה. אף בתכנית זו ניתן יהיה לקבוע מנגנון עדכון להוראות התכנית באמצעות קביעת גורמים שיהיו רשאים לאשר שינויים מסוימים בתכנית הפיתוח. מובן כי ככל שבעתיד תאושר לפי סעיף 19 לחוק תכנית פיתוח שהוראותיה סותרות את תכנית הפיתוח שלפי הוראת המעבר, יגברו הוראות התכנית המאוחרת. בנוסף מוצע לאפשר לשר האנרגיה, בהתייעצות עם רשות החשמל ובהסכמת שר האוצר לדרוש מחברת החשמל להגיש תכנית פיתוח שתאפשר תכנון סטטוטורי באתרים בהם מצויות יחידות הייצור המנויות בסעיף 60א(ב)(2) עד (6) לחוק משק החשמל כנוסחו בסעיף 19 לחוק זה ואשר צפויות להימכר, על מנת שניתן יהיה לקדם תכנון כאמור אף לפני המכירה, וזאת בהתאם לסעיף 60א(ח)(1)(ד) בנוסח המוצע, וכן בהתאם לסעיף 60א(ח)(1)(ג) תכנון להקמת שתי יחידות הייצור באתר אורות רבין.

סעיף 21

לשם עידוד כניסת רכב חשמלי למשק הישראלי, מוצע לפטור בהוראת שעה בת 6 שנים מחובת רישיון הספקה לעמודי טעינה לכלי רכב חשמליים או אופניים חשמליים. יצוין כי מכיון שבעמדה שכזו עיקר

השימוש בחטיבת הקרקע הוא מכירת חשמל, אין הדבר נכנס לגדר הפטור הקבוע מרישיון שמוצע לקבוע בסעיף 3(ב)(1)(ג) לחוק משק החשמל, ויש צורך בהוראה מיוחדת כמוצע.

סעיף 22

מוצע לתקן את החוק להסדרת הביטחון בגופים ציבוריים, התשנ"ח- 1998 (ללהלן – החוק להסדרת הבטחון) כך שחברת ניהול המערכת בע"מ שצפויה לקבל רישיון לניהול מערכת, תתווסף לתוספת השנייה ולתוספת החמישית לחוק להסדרת הבטחון. כיום חברת החשמל מנויה בתוספות אלו, ומאחר שגם חברת מנהל המערכת תהיה בעל רישיון ספק שירות חיוני מוצע להוסיפה לתוספות הללו.